

Darbininkas

AMERIKOS LIETUVŲ DARBININKŲ

Copyright, 1951, by the Society of the Franciscan Fathers of Greene, Maine.

XXXVI. 28 (54)

PENKTADIENIS (FRIDAY)

LIEPOS (JULY) 27 D., 1951 M.

SIX CENTS

RUSUS UŽKALĖ KAJUTEJE

(Rašo K. RAUKLAUKIS, mūsų bendradarbis Švedijoje)

Apie plačiai nuskambėjusį trijų lietuvių pabėgimą į Švediją jau yra ir kiek smulkesnių žinių.

Kalbamię lietuvių pabėgo liepos 18 d. nuo Sovietų žvejybos laivo gelbėjimosi valtim į švedų Otteby miestelį Oelando saloje. Per policijos tardymą paaiškėjo, kad laive kilo nemažas sumišimas, kol tą laivą vairavusiems lietuviams pavyko pabėgti.

Sovietų laivas žvejojo pietinėje Baltijos jūros dalyje, bet „maistinininkų“ buvo kreipiamas Oelando link. Laivui artėjant į pietinio Oelando vandenį, tie trys lietuvių sukišo užtus tris žvejus į kajutę ir, užkalę storomis vinimis, paleido laivą Dievo valiai. Pabėgdami jie pasiėmė kompasą, žemėlapi ir laivo dienoraštį.

Rusai, palikę be navigacijos įrankių, pluduriavo ištisas 17 valandų. Po ilgų pastangų jiems pavyko iš kajutės išsi-

veržti, bet nė vienas jų nemo-kėjo valdyti laivo. Degerham-no uostelio kapitonas, pamatęs klaidžiojantį laivą, įvedė jį į uostą ir perdavė Sovietų poli-cijos organams. Rusai pareiškė, kad jie nori grįžti. Laive buvo apie 1200 svarų menkių.

Atbėgusieji lietuvių nuga-benti į Kalmaro kalėjimą. Jų likimas priklausys nuo Švedij-os užsieniečių komisijos nuta-rimo. Policijai lietuvių pareiškė, jog nepakenčiamos jų krašte sąlygos privertusios juos bėgti ir griebtis tokio būdo. Rusų kalba leidžiamame laikraštyje jie skaitė, kad švedų organizacijos padeda pabė-gėliams emigruoti į Vakarų. Jie ir tikisi tuo pasinaudoti.

Tuo tarpu ruseliai Deger-hamne laukia, kada galės grįžti. Jų laivas, anot policijos ra-porto, yra pats nešvariausias ir labiausiai apleistas, kokį tik uostelis per savo gyvenimą y-ra matęs.

Padidėjo viltis susitarti

Tokio. — Po trijų dienų per-traukos Kaesonge vėl įvyko kovojančių šalių atstovų posėdis, kuriame komunistai įteikė savo kompromisinį pasiūlymą.

Ką šiuo atveju komunistų delegacijos vadovas Nam II pasiūlė dar viešai nepaskelbta, bet stebėtojai neabejoja, kad nuo savo ankstyvesnio nusi-statymo dėl sėdimų karo pa-jėgų iš Korejos atitraukimo y-ra atsisakęs. Manoma, jog pa-gal naują planą sąjungininkai turėtų įsipareigoti dėl kariuo-menės atitraukimo derėtis su-darius paliaubas ir ta kariuo-menę turėtų būti ne tuojau, bet po tam tikro laiko, pav. po šešių mėn., atšaukta.

Ši nauja dalykų raida vyriausiojo sąjungininkų karo bu-stinėje, o taip pat Jungt. Tau-tose ir Washingtone yra su-kėlusios vilties, kad pagaliau dėl derybų darbų tvarkos pavyks susitarti. Kaip paskui vyks susitarti dėl pačių dis-

kutuojamų dalykų, kol kas net nespėjama. Bet neabejoja-ma, kad tai nebus lengva pa-siekti.

FRONTAS TEBEKOVOJA

Vykstant pasikalbėjimams dėl paliaubų, fronte kovos, kad ir siauresniu mastu, tęsėvys-ta. Žemės kovos pastarosiomis dienomis vyko daugiausia ry-tinėje fronto dalyje. Jungt.

Tautų oro pajėgos ir toliau ga-na stipriai naikina priešo užnu-gary karinius taikinius ir puo-lia kariuomenės telkinius, į die-ną atlikdamos ligi 375 kovos skridimų.

Komunistai vis tebetelkia savo pajėgas, ir daugelis Jungt. Tautų karininkų yra nuomo-nės, jog lauktina didelės jų o-fenzyvos, jeigu paliaubų de-rybos nepavyktų.

MARSHALLIS APIE TAIKĄ KOREJOJE

Washingtonas. — Gynybos sekr. Marshallis pareiškė, jog užsienio karo pajėgų iš Kore-jos atšaukimas nesudarys jo-kių kliūčių taikai, jei jos ko-munistai iš tikro nori. Savai-esą suprantama, kad, pa-siekus taikos, tos pajėgos tin-kamu laiku bus atšauktos. Bet šis klausimas nėra paliaubų derybų dalykas.

Kalbėdamas apie karinių pa-jėgų atšaukimą, Marshallis vis dėlto pažymėjo, kad turi būti sudaryta karinė linija, kuri leistų gintis, jei kovos prasidė-tų iš naujo.

Palietęs taikos atstatymo sąlygas, Marshallis nurodė, jog dabar esamos Korejoje pajėgos

turi būti nebedidinamos. Taip pat išsklė reikalavimą, kad bū-tų sudaryta veiksminga in-spekcijs, kuri ne vienai pusei neleis būtų pradėti netikėtą puo-limą. Išsklė Marshallis ir rei-ka-lą susitarti dėl karo belais-vių.

Baigdamas savo pareiškimą, gynybos sekretorius įspėjo, jog vis dar reikia būti atsargiems. Ligi šiol tebuvo kalbėtasi dėl derybų punktų, bet nė vienu punktu dar nebuvo derėtasi ar prieita susitarimo.

Čiumpa raudonųjų patikėtinius

Washingtonas. — Aukščiausiojo teismo teisėjas S. F. Reed atmetė milijonieriaus F. Vanderbilt Field, W.R. Hunton ir D. Hammet prašymą išleisti juos iš kalėjimo. Jie visi yra Civil Rights Congress užstatų fondo patikėtiniai. Iš to fondo duodami užstatai už suimtus komunistų vadus. Bet Vander-bild ir jo draugai atsisakė teis-mui pasakyti, kas tam fondui duoda pinigų. Tuo tarpu pa-leisti už užstatą komunistų va-dai pabėgė. Už tą teismo pa-niekinimą Vanderbiltas nu-baustas 3 mėn. kalėjimo, o Hunton ir Hammet — po 6 mėn.

Taip pat kalėjimas gresia ir to pat fondo patikėtiniui A. Green, iš kurio teismas parei-ka-lavo pristatyti jam visus Green turimus fondo aktus ir knygas. Jei Green reikalavi-mo neįvykdys, jam teks taip pat eiti į kalėjimą.

LAUKIAMA DERYBŲ

Teheranas. — Prez. Truma-no įgaliojiniui Harriman tarpininkaujant, padėtis Irane atslūgsta. Tikimasi, kad vėl galės būti atnaujintos angli-uraniečių derybos ir galima bus pasiekti susitarimo, kas įgalins vėl paleisti į darbą Ira-no naftos įmonės.

Karinis teismas Tokyū nutėisė 10 metų kalėjimo šnipus korėjiečius ir japonus.

Jungtinių Tautų delegacija toliau veda derybas. Iš kairės į dešinę: Maj. Gen. L. Craigie, Brig. Gen. William Nuckles ir Viceadmirolas Charles Turney Joy.

KARO GAMYBA TURI BŪTI PATRICUBINTA

Washingtonas. — Prez. Tru-manas įteikė Kongresui naują JAV karo pajėgų stiprinimo programą. Šiam naujam JAV karinės pajėgos kūrimo eta-pui bus reikalingi milijardai dolerių ginklų gamybai, o taip pat, atrodo, bus padidintas ir gynybos personalas. Presiden-tas nurodė, jog vis tiek, kaip

vystysis padėtis Korejoje, rei-kės dabartinį 3½ milijono kariuomenės kiekį padidinti.

Savo pranešime Kongresui prezidentas pažymėjo, kad nuo Korejos karo pradžios lėktuvų, tankų ir municijos gamyba yra patrigubėjusi, bet dar nėra pasiekusi numatytą lygį. Ant-raisiais karinio pasiruošimo metais ginklų gamyba turin-ti būti vėl patrigubinta, o tan-kų net keturis kartus padidin-ta. Dėl to ir metinės išlaidos kariniams reikalams turės nuo 35 milijardų pakilti ligi 65.

JAV pajėgos ruošiasi gynybai

Frankfurtas. — Kariniai JAV sluogsniai čia pareiškia, jog pagal gynybos departamento planą JAV žemyno daliniai sa-vo gynybos pasiruošimus kon-centruoja Vakarų Vokietijoje. Oro pajėgų svarbiausieji atra-mos punktai bus paskirstyti Vokietijoje, Prancūzijoje, Šiau-rės Afrikoje ir gal būt Ispani-joje. Jei Ispanija bus įtraukta, kaip JAV tikisi, į Europos gy-nybą, laivyno pajėgos bazuosis Ballarų salomis ir Viduržemio jūra.

— Iš Cape Girardeau pranešama, kad Mississippi potvy-nis jau pasiekė savo aukščiausį laipsnį ir yra vilties, kad didžiausis pavojus yra praėjęs. Apie naujus nuostolius nepranešama.

— Keturmotoris angų iek-tuvas, pakilęs iš Islandijos, perskrido šiaurės polių ir nusi-leido Aliaskoje. Kelionę atliko per 18 val. 54 min., nuskrisdama 3558 mylias.

ŠUGLAUSTOS ŽINIOS

• Komunistinė Čekoslovakijos vyriausybė atmetė JAV reikalavimą, kad neseniai už tariamą šnipinėjimą nuteistas JAV žurnalistas Oatis būtų tuojau paleistas iš kalėjimo.

• Senatorius Brien MacMahon pareiškė, jog savo pasikalbėjime su Tito jis pareikalavo, kad būtų paleistas iš kalėjimo arkivysk. A. Stepinac. MacMahon Belgrade lankosi kaip Senato užs. reik. komisijos narys ryšium su Jugoslavijos prašymu, kad JAV suteiktų jai paskolą.

• Paskutinėmis iš Kinijos žiniomis, masinės įtariamųjų žudynės tebevyksta toliau. Sanchajuje liepos 18 nužudyta 94 įtarti nepalankumui komunistams asmenys ir liepos 10 d. Peipinge 277 asmenys.

• Vakarų sąjungininkai atšaukė potvarkį, kuriuo vokiečių spaudai buvo draudžiama skelbti dalykus, kurie galėtų pakenkti keturių okupacinių kraštų vienybei. Tasai potvarkis nebeatitiko dabartinių okupacinių kraštų santykių.

• Valst. Departamento sekr. Achesonas, kalbėdamas Bostono 250 metų sukakties iškilmėse, įspėjo, kad laisvasis pasaulis negali sumažinti savo ginklavimosi prieš komunizmą pastangų. Tuo atveju, Achesono nuomone, liktų tik pasirinkimas tarp karo ir pasidavimo.

• Adm. F. P. Sherman kūnas iš Italijos lėktuvu atgabentas į Washingtoną, kur jį pagerbė aukštieji kariuomenės ir civilinės valdžios atstovai.

• Vakarų Vokietijoje turimomis žiniomis, šiuo metu sovietinės Vokietijos zonos koncentracijos stovyklose yra 180.000 kalinių.

• Nauju Portugalijos prezidentu išrinktas aviacijos generolas Lopes.

DABARTINIS LIETUVOS ŪKIS

Pačių Sovietų duomenimis

Sovietai išleido briošūrą „Žemės ūkio pakilimas Lietuvoje“, kurioj garsiai šaukiama, kad sovietinio valdymo metu Lietuvos žemės ūkyje esanti padaryta didelė pažanga. Bet pasirodo, kad ta pažanga yra tik sovietinių rašėvių galvose. Tai lengva matyti, pasižiūrėjus į jų pačių skelbiamus duomenis. Palyginant su 1930 m. Lietuvos ūkiu, gaunamas toks dabartinio komunistų tvarkomo Lietuvos ūkio vaizdas. Tais metais iš 1 ha miežių buvo gauta 10,7 kvintalo, o 1951 m. komunistai tikisi gauti 7,5 iki 8,5, gi 1955 m. „užplanuota gauti“ nuo 9,5 iki 10,5. Rugių buvo gauta iš 1 ha 11,9 kvint., o 1951 m. laukiama 7,85 — 8,85 ir 1955 m. užplanuota 10-11.

Ypač sužlugdė Sovietai gyvulių ūkį. 1930 m. Lietuvoje buvo 1.033.000 raguočių, o 1955 m. net užplanuota tik 800.000. Melžiamų karvių buvo 800.000, o užplanuota 1955 m. vos 390.000. Kiaulių buvo 1.027.000, 1955 m. tikimasi

500.000. Avių buvo 603.000, 1955 m. tikimasi 260.000. Be to, pažymėtina, kad Lietuvos teritorija 1930 m. buvo 55.000 kv. kilometrų, o LTSR apima 62.500. Taigi sovietinius skaičius reikėtų dar sumažinti vi-sais 12%. Iš viso jei Sovietai ir įvykintų savo planą, tai 1955 m. bus pasiekę tik 56% 1930 m. Lietuvos ūkio lygmens, kuris buvo per 20 metų pasiek-tas po sunkaus ir naikinančio pirmojo pasaulinio karo.

VAKARŲ PAJĖGOS VOKIETIJOJE BUS DIDESNĖS KAIP SOVIETŲ

Bonna. — Vakarų sąjungininkų atstovai pareiškė, jog ligi 1952 m. jų karo pajėgos Vokietijoje 200.000 vyrų viršys Sovietų pajėgas. Sovietai rytinėje Vokietijos zonoje turi 300.000 vyrų, o Vakarų pajėgos ligi šių metų galo turės 500.000 ir dar stiprią amerikiečių ir anglų aviacijos para-mią.

Esamomis žiniomis, Sovietai savo pajėgų Vokietijoje kol kas nedidina. Šiuo tarpu jie ten turi 24 divizijas ir apie 5.000 tankų.

Kruvinas susirėmimas Stetine

Hamburgas. — Iš lenkų dabar valdomo Stetino atvykę asmenys praneša, kad ten neseniai įvyko smarkių susidūrimų tarp rusų ir lenkų. Santykiai tarp vienu ir kitu yra labai blogi ir nuolat įvyksta įvairių incidentų. Bet neseniai girtam rusų karininkui nušovus lenką, įvykę jau masinės riaušės, kurių metu iš abiejų pusių buvo užmuštu ir daug sužeistu. Apie 2000 lenkų buvo apstoje Sovietų įstaiga, kurioje pasislėpė lenkų nušovęs Sovietų karininkas ir minia išblaškė tik atvykę rusų kariniai daliniai. Po to suimta ir išgabenta į koncentracijos stovyklas apie 1000 asmenų.

Pastaruoju laiku suimti taip pat šimtas lenkų uosto darbininkų, kurie atsisakė pakrauti iš Lenkijos į Rusiją vežamas lenkų prekes.

Miras admiralas Sherman

Mažoji Lietuva — Sovietų poligonas

Goettingen. — Iš Lietuvos pastaruoju laiku gražinti ir pasiekę Vakarų Vokietiją vokiečiai praneša, kad Sovietų valdomi Mažosios Lietuvos plotai yra didėle dalim virte dykynėmis ir Sovietų armijos pratybų laukais. Buvę dirbami laukai dabar apaugę piktžolėmis ir juose važinėja rusų tankai bei sproginėja bombos ir granatos. Užmaskuoti kaip maisto dalykų transportai nuolat į Karaliaučiaus įtvirtinimus rieda traukiniai su ginklais ir municija. Į patį Karaliaučių civiliai daugiau visai nebeįsileidžiami. Tarp Sovietų kareivių čia vyrauja mongoliški ir totoriški veidai.

Kur buvo dingęs Rokosovskis

Stockholm. — Šiomis dienomis pasirodė žinių, kad prieš kiek laiko iš viešumos dingęs Lenkijos armijai vadovaujantis Sovietų maršalas Rokosovskis, vėl pasirodęs. Bet dabar pradeda aiškėti, ir kur Rokosovskis buvo dingęs. Danų „Berlingske Tidende“ iš Lenkijos grįžęs diplomatas suteikė žinių, kad Rokosovskį jo paties kabinete pašovęs jaunas lenkų majoras, kuris po atentato ir pats nusišovė. Atentato metu Rokosovskis buvęs sunkiai sužeistas ir išvežtas į Maskvą gydyti.

Darbininkas
AMERIKOS LIETUVIŲ DARBININKŲ LAIKRAŠTIS
THE WORKER
Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915, at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of October 3, 1917 authorized on July 12, 1918.
Reentry at Brooklyn, N. Y. approved on May 25, 1951

SUBSCRIPTION RATES	PRENUMERATOS KAINA
Domestic yearly \$5.00	Amerikoje metams \$5.00
Brooklyn, N. Y. \$5.50	Brooklyn, N. Y. \$5.50
Half year \$3.00	Pusei metų \$3.00
Foreign \$5.50	Užsienyje \$5.50

680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y. Tel. GLenmore 5-7068

KODĖL ANLIJA PRIEŠ FRANKĄ?

Frankui priekiaštaijama, kad jis yra diktatorius, o diktatūra su demokratija nebepilpa. Tačiau anglai nėra tokie demokratai, kad bijotų monarchijos arba šalintųsi draugystės su diktatūra. Gerai žinoma, kad prieš praėjusį karą jie norėjo draugiskai sutarti ir su Hitleriu ir su Stalinu. Stalinas išsisuko ir apuko, susitaręs pats su Hitleriu, kuris su angliu Chamberlainu buvo net "germaniškos giminystės" sutartį pasirašęs. Iš visų tų sutarčių išiliepsnojo karas, o karo metu anglai sovietams diktatoriams pripažino visa, ko tik norėjo. Jugoslavijoje diktatorių Tito palaikė prieš Michailovičių, Baltijos kraštus bolševikams pripažino de facto, o po karo greitai buvo pripažinti ir Kinijos diktatorių Mao-Tsetungą. Vienas tik Frankas liko nemalonėje, nes iš jo naudos nesimato. O ne naudos galėjo būti labai daug.

Politika dažniausia tikrai nauda ir remiasi. Galima, žinoma kalbėti, kad reikia paisyti daugiau moralinių principų, o ne naudos, kaip neseniai yra pareiškęs britų užsienio reikalų ministeris Morrisonas. Jis tą pareiškimą padarė po to, kai JAV susitarė su gen. Franku dėl aviacijos ir laivyno bazių. Britai nutarė tam nekiludyti ir su faktu sutikti, kaip jie daug kur įvykusių faktus priima. Tai reali politika, bet ar visada morali — kitas reikalas. Morrisonas čia bus nukalbėjęs į šalį, jei turėjo galvoje britų politiką. Bet kalbėti jam reikėjo, nes kalba ir kiti iš darbių fronto. Pats kairusis sparnas su atstatydimu ministeriu Bevan šaukia, kad reikia mesti ginkluoties, atsakyti amerikiečiams bazes Anglijoje ir ieškoti artimesnio ryšio su Sovietų Rusija.

Kad Stalinas yra diktatorius, niekam nekelia abejonių. Bet kairieji "demokratai" galvoja, kad geriau su juo taika, negu karas, nes jis stiprus, grąsus ir kai kam patrauklus. Franko visų tų savybių neturi. Su juo galima nesiderėti ir karą iš to dar nebus. O su Stalinu gali būti. Ir jis tada nepaglostytų nei Anglijos, kuri Stalino darbelius de facto užglostų.

O jei bus karas, tai geriau, kad jis būtų toliau nuo Anglijos krantų ir kad JAV aviacijos bazės vis dėlto paliktų karališkojo saloje. Reikia tada užčiaupti burną tokiems darbičiams, kurie pergarsiai šneka, kad Anglijoje jos nereikalingos. Jos gali tada susirasti vietą Pirenėjų pusiasalyje. Už kalnų čia galima ir gintis. Bet kas tada gintųsi prie Lamanšo ir Reino? Ta baimė visą laiką kėlė ir tebekelia Prancūzijos ir Anglijos priekiaštus Frankui. Jam reikia pinigų ir pagalbos, kaip ir kitiems. Ar Amerika visiemis ištesės?

Taigi, santykius su Franku apsprendžia ne demokratiškas nusistatymas, o savi interesai.

Lietuviškos aukštesniosios mokyklos reikalu

Marianapolio Kolegijos Rektorius pasiūlymas

J. Aistis

tai mes turime nesigailėti aukų.

Senosios kartos pamoka

Š. m. birželio 22 "Darbininke" tilpo Marianapolio Kolegijos Rektorius, kun. J. Petrausko rašinys "Dėl lietuviškos išlaikymo." Tai buvo atsiliepiamas į p. K. Mockaus balandžio 15 Rytinių Valstybių Tremtinių suvažiavime New Yorke skaitytą paskaitą, kurios pagrindinės mintys buvo paskelbtos tame pat laikraštyje birželio 5 dieną. Į kun. Petrausko pasiūlymą kreipti dėmesį į tremtinių reikalavimus ir padaryti Marianapolio vertybių lietuviškos mokyklos vardo "Darbininke" jau atsiliepė p. K. Mockus ir p. M. J. Adomaitis, entuziastingai pritardami tam pasiūlymui. Bet yra labai rimto pagrindo nugarstauti, kad visa tai gali taisyti gražiais žodžiais ir pasibaigti. Būtų labai liūdina ir tai reikėtų, kad mūsų žodžiai nesiderina su veiksmais.

Aukštesniosios mokyklos svarba jaunuolio gyvenime

Aukštesniojo mokslo amžiaus jaunuoliams lietuviškos mokyklos reikalas yra labai opus ir svarbus. Jaunuolių tėvai gali būti dideli patriotai ir gali dėti visas pastangas, kad jų vaikai nenuatausytų, bet jei jų vaikai praleis tuos keturius taip lemiamus metus svetimose mokyklose ir svetimose aplinkose, tai visa tai gali nueiti niekais. Geriausi atveju jaunuolis namuose kalbės ir galvos lietuviškai, bet mokykloje jis bus priverstas gyventi svetimą pasaulį, ieškoti kitatėvių draugų ir veikti. Mokykla nulems: paskui negalėsime kaltinti nei tėvų, nei vaikų. Mokykla nebūtų mokykla, jei ji savo auklėtiniams įtakos nedarytų.

Mes turime laimės gyventi tokiam krašte, kur tautinėms mažumoms ir konfesijoms leidžiama turėti savas mokyklas, tai ir turėtume ta savo teise pasinaudoti. Savų pradžios mokyklų nestingame. Jomis dažnai net skystis galime, bet vis dėl to jų nereikėtų niekinti ir neigti. Tautinių atžvilgiu pradžios mokyklų yra svarbus ir reikia dėti visas pastangas, kad mokiniai būtų mokomi lie-

tuviškų dalykų. Su aukštesniojo mokslo, kuris galutinai nulemia besimokančio jaunuolio gyvenimą, yra daug blogiau: mes čia turime lietuviškos mokyklos vardo vertas tik dvi mokyklas: Seselių Kaziemeriečių ir Tėvų Marijonų. Jei jos yra tokios, o ne kitokios, tai reikėtų kaltinti ne jas, bet mokinių tėvus ir pačius mokinius. Tos mokyklos yra privatiškos; jos yra tarp kūjo ir priekalo: jos turi valdžios nustatytą programą ir privalo jos laikytis, be to, jos turi taikintis prie tėvų ir mokinių. Kai jose mokysis tik lietuviai jaunuoliai, tai jos bus priverstos būti lietuviškos. Aišku, tų dviejų mokyklų sienos nepajėgs sutalpinti viso mūsų jaunimo, bet reikia dėti pastangas, kad bent jos būtų lietuviškai pilnos. Vidurinis mokslo lietuvių yra svarbesnis nei pradžios mokslo. Tai turėtų atminti kiekvienas tremtinys ir tuo turėtų rūpintis visa tremtinių bendruomenė.

Medžiaginiai sunkumai

Bet čia ir susiduriame su sunkumu arba geriau — su konkurentu. Viešos mokyklos yra nemokamos, be to, jų įsada turime čia pat, pašonėje, dėl to jas tremtiniai ir pasirenka: tėvams mažiau išlaidų ir patogiau, o mokiniams — daugiau laisvės. Po pamokų jie gali elgtis, kaip tinkami, ir, aišku, dažnai tą savo laisvę piktai išnaudoja. Privati mokykla pasirenkama tik tada, kai norima ypatingo mokslinio ir auklėjimo, nes jose reikia mokėti už mokslą. Nežiūrint mokesčio privatiškų mokyklų yra daug ir jos visos pilnos mokinių. Deja, tremtiniai, kaip ir iš viso mūsų tautiečiai, be mažų išimčių, dideliais turtais nepasižymi. Tas momentas ir bus nulems, kad lietuviai savo įsteigtas mokyklas užleido svetimtautiems. Bet kyla kitas klausimas. Jis yra taip svarbus, kad jokia kaina ir jokia auka nėra dideli. Jei mums rūpi, kad mūsų jaunimas lietuvių nežūtų,

Mes galime pasimokyti iš seniau čia gyvenančiųjų. Jų vaikai mokėsi svetimose mokyklose ir po pradžios mokslo negyveno lietuviška dvasia, dėl to čia gimęs ar užaugęs jaunikas nutauto. Jei antroje kartoje mes dar sutinkame patriotą lietuvį, tai veikė daug rečiau, o kultūrininko visai jau nesutinkame. Ir įvyko tokia, sakykime, nesamoni: nežiūrint to, kad anglų kalba yra lyg ir įgimta didžiausiai mūsų tautiečių daliai, bet mūsų tautą garsinanti angliška literatūra yra pati silpniausia. Priežastis nėra ta, kad daugelio mūsų čia gimusių šviesuolių istorinės žinios ribojasi pora didžiųjų mūsų kunigaikščių vardų ir Gedimino sapnu, bet kaip tik dėl to, kad jie svetimose aplinkose praleido aukštesniojo mokslo dienas, kada kaip tik formuojasi savarankiškas žmogus ir tautietis. Mes galime turėti geriausią literatūrą anglų kalba apie savo tautą, bet jei tik leisime jaunimui tuos lemtingus metus praleisti nelietuviškoje aplinkoje, tai visa bus veltui. Po to, jau tie dalykai nerūpės: jam tai bus svetima ir neįdomu.

Tremtiniai tuo atžvilgiu nebus išimtis

Tremtiniai tas klausimas lygiai opus. Baigę tik pradžios mokslo jaunuoliai teatsimins tik tą patį Gedimino sapną ir kitas lygiai bereikšmes žinias. Tėvų įdiegtas patriotizmas yra labai svarbus, bet tėvai niekad neatstos mokyklos. Aukštesniojo mokslo jaunuolis pradedą kritiškai priimti žinias ir, o tai svarbiausia, pradeda pats veikti. Jei tremtinių jaunimas neturės progos išsvysti lietuviškos veiklos mokykloje, tai ta spraga liks jam visam gyvenimui. Dėl to nereikėtų prieš laiką didžiulius ir tvirtinti, kad tremtiniukams pavojus negresia: mokyklos ir draugų įtaka padarys savo ir prieš ją namai vargu ar beatrins. Netvirtiname, kad jie užmirš savo kalbą ar savo tautą. Ne, bet iš jų aktyvaus

Marianapolio kolegijos rūmų prieangis. "Ateities" klišė.

lietuvių nebus, o jei ir atsiras koks, tai bus reta ir nereikšminga išimtis. Yra tik vienas būdas išsaugoti jaunimo lietuviškumą ir padaryti iš jų veikėjus bei kultūrininkus: reikia, kad jie aukštesniojo mokslo amžių praleistų lietuviškoje aplinkoje ir kad jie turėtų progos pradėti reikšti savo lietuvišką iniciatyvą.

Kun. J. Petrausko pasiūlymai

Marianapolio Kolegijos rektorius siūlo sudaryti tokias sąlygas. Jei mes tuo pasiūlymu nepasinaudosime, tai pa-

tys būsime kalti. Tiesa, tai privatiška mokykla, joje mokslas neveltui duodamas, dažnas tremtinys yra nepajėgus mokėti už mokslą. Bet ne visi ir mūsų tėvai turėjo atliekamų išteklių, kai mokslas leido. Turėtume imti pavyzdį iš jų ir, kaip jie, aukotis. Galop, šis klausimas lygiai liečia ir visą tremtinių bendruomenę, tai gal ji ir reikėtų spręsti platesniu mastu. Argi dvidešimt septyni tūkstančiai tremtinių negalėtų padaryti, kad bent dvi mokyklos būtų lietuviškos?

"Sign" apie Lietuvą

Tėvų pasionistų leidžiamas mėnesinis žurnalas "Sign", moderniškai redaguojamas ir puikiai iliustruojamas, dažnai duoda vienos ar kitos šalies aprašymus iš už geležinės sienos. Birželio mėn. jis paskyrė ilgą straipsnį apie Lietuvą. Straipsnis įvardintas "Lietuvos kalvarija." Jį parašė prof. Thaddeus V. Tuleja, dėstęs istoriją sv. Petro kolegijoje, Jersey City. Straipsnis yra išsamus, nupasakoja visą Lietuvos tragediją ir Katalikų Bažnyčios persekiojimą. Jis iliustruotas

keturiais vaizdais: nukankinto mėsos žurnalas "Sign", moderniškai redaguojamas ir puikiai iliustruojamas, dažnai duoda vienos ar kitos šalies aprašymus iš už geležinės sienos. Birželio mėn. jis paskyrė ilgą straipsnį apie Lietuvą. Straipsnis įvardintas "Lietuvos kalvarija." Jį parašė prof. Thaddeus V. Tuleja, dėstęs istoriją sv. Petro kolegijoje, Jersey City. Straipsnis yra išsamus, nupasakoja visą Lietuvos tragediją ir Katalikų Bažnyčios persekiojimą. Jis iliustruotas

IŠVIETINTO RUPŪŽIOKO NUOTYKIAI

A. GRAŽIŪNAS

Kad kitaip čia galėtų būti, Nuobarienė negalėjo tikėti. Jaudas bėgdamas, Nuobara buvo tikras nulytas kaitis. Jau ir tėvas paseno, o jis vis nepirširėngė vesti. Tik su pančiu rankoj senis prie mergos į privačią. O dabar apnašęs, pradėjo laukais eiti. Tur būt, kas jaunas neišsidūksta, tai į senatvę pakviasta. Prisivilo prie tos pajudnosios kaip koks su siūlu ant bambos vaikigalis. Kas nežino, kokia ji tinginių maišė. Tik ligi pusdienio brinksiojusi, išsiriti bukojų galu iš migio ir pusėdė sėdi savo žemės smegusioj pirkaitėj, pirštu piršto nenorėdama pajudinti. Nebent boboms vilnų pakėdėna ar plunksnų paplėšo, o vasarą Bestraigiskę uogų pasirankioja ir pasikrembliauja. Net daržas, žliūgėm ir varnelėšom užėjęs, stovi nejudintas. Ir dar kokia pasitutus. Su urdikės bobom per dienas tik ir edasi. Bet jis visias tą milu apsiūvusias senmergės, ir tiek. Nors baslį ant galvos tašyk, o jis savo gieda.

— Gana, kad pirmą kartą tėvas apvesdino, su kuo jis norėjo. Dabar jau aš pats susirasiu, — atsisiepi jis, kai motina pradėjo rėkti.

O Tribilda esanti jam pati tinkamoji. Kai parduosianti trobą ir daržą, tai kraičio turėsianti daugiau kaip kita ūkininkaitė. Sklypas prie miestelio — tai ne kokiam pagirij! O kad ji tinginė ar pikčiurna, tai esą tik kitus aploti mėgstančiųjų bobų prasimanymas.

Ir kaip dėl tos kaukės dar iš kailio neriasi. Kol pati gyva buvo, vaikščiojo lyg koks cemia-lencia veršų putra apsilėdęs. O kai su Tribilda susiuostė, išsi-

skuto kaip šuo po metų. Gryno vilono eilutę pasisūdinu, ūsus suka ir suka ir valandom prieš veidrodį stovi, mėgindamas. Kaip gražiau sušukuoti ant nusidūbinusio maumonio likusius tris plaukus.

Bet pikčiausia Nuobarienei buvo, kad tasai avidrakas dar namams gėdą ir skriaudą daro. Štai, ir šandien, nors darbai laukia, pasimazgęs uodegą į Seirijus lėkti. Apsimetą, kad tai į prekymetį, nors parduoti galėtų nebet pelių mėsus iš aruodo. Tikriausiai nuvažiuos nukervins pas Tribildą ir ten smirs. Ir taip vis kas savaitė. O kai tik važiuoja, prisirišęs ryšulį viso gero ir kiša jau vežimam į šiaudus. Pasima dar butelį — ir tuoj pas Tribildą puota. Visi Seirijai jau iš tų puotų juokiasi. Ar jie patys nujaucia, ar gal Tribilda kur pro langą pamoja. Bet, vos tik butelis ant stalo, tuoj ir pradeda visokie miestelio dykiniai rinkti. O Tribilda tuoj kiekvieną už stalo — tas giminė, tas kaimynas, tas vėl koks kitas galas. Kodėl jai svetimu geru savo visokius draugus neidinti. O tie susėdę ryja, geria, su Tribilda zibatoja ir, vienas kitam pamerkdami, juokiasi iš to, kieno gera sprogsta. Dar ir kitiems papasakoja, kad jei nebūtų tokių gerų žmonių, kaip Nuobara, tai tektų tiesiog darbo ieškoti. Žinai, miestelio valkūnų liežuviai. Vienas kala, kitas augins. Kad jau pradės girti, kad pradės, bet vis iš antro gaio. Nepajusi, kaip išvers tave lyg rankovę. O kai jau visi kaip akis pilni, paleidžia lyg numilžtą avį namo važiuoti. Be jis, ir to nežiūrėdamas, vėl ten lėkia. Jam, tur būt, išrodo, kad ten jį visi labai myli ir aukština.

Ne kitaip, kaip apduotas. Ar nežinanti Čirbiene kokios pagalbos?

Išklausius Nuobarienės pasakojimo, ir Čirbiene pripažino, jog čia negeruotų kvepia.

— Tikriausiai ta smarvės veislė dirty besimaudant prilipusį lapą bus sugirdžiusi, — nusprendė ji.

O tai pavojingi kerai. Apduotasis prie tokios baurybės kaip tas lapas ir prilipimas. Apdūmia jam ne tik akis, bet ir ant smegenų puola. Ir tas padūjimas išga-ruoja tik tuomet, kai būna jau per vėlu — apduotasis

jau neatmezgamu mazgu surištas ar kitaip lyg višta pakulose susipainiojęs. Vienintelė pagalba — duot durnadagio išgerti. Jis visą tą smegenų aptemimą į paviršių iškelia ir vienu kartu iš galvos išvaro. Dėlto žmogus kokią dieną taip ir kvailioja. Bet paskui visi apžavai būna praėję, net ir nauji nekimba — vis tiek kaip pasiekiantas.

Kol abi kūmutės kalbėjosi, rupūžiokas išlipo ant suolo ir pradėjo ieškoti kokios slėptuvės. Bet, nuropojes ir ligi suolo galo, negalėjo tokios rasti. Nors Nuobaros sienose tarakonams plyšių ir netrūko, bet tokių, kad ir rupūžė galėtų pasislėpti, dar nebuvo.

Čia neradęs tinkamo plyšio, rupūžiokas nušoko ant stovėjusios prie suolo statinukės. Ir čia jam geriau pasisekė. Statinukė nebuvo rūpestingai uždengta, ir jis nusprendė palįst po dangteliu. Tik bandydamas ten įlįsti, nuslydo ir plekštelėjo į buvusią statinukę Nuobarienės girą. Bet jį tą mažą plekštelėjimą niekas nė dėmesio neatkreipė. Atsipūtusi ir davusi Nuobarienei gerą patarimą, Čirbiene susiėmė savo gyduoles ir iškiūtino, pasiryžusi dar užsukti pas vieną kitą savo bičiulę ir papasakoti naujieną, kaip Tribilda vantos lapu apgirdė Nuobara.

Pats Nuobara tuo laiku baigė ruošti kelionei į Seirijus. Pasikinkęs savo kumelaites ir susidėjęs viską, kas reikėjo, jį vežimą, jis apkamšė šiaudus, pažiūrėjo, ar perdžiūvę ratai pakeliui nesubirs, ir pasuko dar į trobą. Pusrūčiams buvo labai sūrus lašinai, ir jį dabar vis traukino. Reikėjo tad kelionei gerai atsigeriti.

Troboj pasisėmęs puodelį giros, jis papūtė į šalį kartu pasemtą plutgalį ir pradėjo dideliais maukais ją sriaubti. Bet staiga atitraukė puoduką nuo lūpų. Buvusi jame pluta pirmiausia bakstelėjo jam į lūpą, o paskui pradėjo kirbėti ir kabintis į ūsus.

Nustebęs, Nuobara pradėjo žiūrėti, kas čia yra. Būdamas labai žemų akių, jis beveik nosį prie puoduko prikišo — negi toks didelis tarakonas ar kitas koks valbas galėjo įkristi? Ir savo akim nenorėjo tikėti, ką pamatė — giroje plaukiojo rupūžė.

Nuobara nusipurtė ir nusispiovė sieksniniu spiūviu.

— Ar velnias ją čia įnešė?! — sušuko jis.

— Ką? — nustebinta jo riksmo, susidomėjo motina.

— Rupūžė giroj!.. — atsakė Nuobara.

Jis dar buvo besizijojęs ką daugiau sakyti, bet stauga žektelėjo ir, skubiai padėjęs puoduką, išskubėjo dėl visoko už kertės.

Senė, nenorėdama tikėti, paėmė puoduką ir pradėjo žiūrėti. Bet iš tikro rupungė ten plaukiojo.

Nors ji ir negėrė tos giros, bet ir ją nupurtė. Tad šiukštelėjo puodelį buvusią girą į kiemą ir, sugrįžusi prie statinukės, stebėjosi, kaip ir iš kur čia ta baurybė galėjo atsirasti. Tarp džiūvintų obuoliukų ir plutelių tik negalėjo ji būti! Labai jau buvo gaila, kad tik užvakar raugtą girą reikės lauk versti.

Senė šiukštelėjus girą, trobos pasieny kažką knirpęs piemuio pakėkė galvą ir pamatė, jog netoli jo ropoja velnio vieversys. Tad, viską metęs, griebėsi jam iškirsti savo įprastinį pokštą. Permetė tuoj per akmenį pagali, ant nusvirusiojo galo užrito rupūžioka ir per pakilusį galą taip dėjo kitu pagaliu, kad rupūžiokas sulig stogais išlėkė į orą.

Gal krisdamas jis būtų plote susiplojęs. Bet savo laimei pataikė nukristi į Nuobaros vežime buvusius šiaudus. Kiek atsigavęs nuo sutrenkimo, jis dabar nebelaukė, kol vėl kam į nagus pakliūs, bet, kiek tik pajėgdamas, pradėjo kasti į tuos šiaudus. Pataikęs ant kažkokio ryšulio, jis jį tą ryšulį ir lindo, tur būt, manydamas, jog atradęs kokį saugų urvą.

Tuo tarpu pasirodė, vis dar spaudydamas, ir Nuobara. Rengdamas vežimą, jis sau pro šią šypsojosi ir gyduojo. Matyt, malonios mintys sukosi jo galvoje. Bet tasai baurus nuotykis sugadino jam nuotaiką. Sėdęs jį vežimą, tad sutampė tik vadžias, sutaisė savo lūpnas botagu ir išdardėjo iš kiemo.

(Bus daugiau)

Iš Kennebunk Port jaunieji vasarotojai siūnia svei kinimus savo tėveliams, draugams ir pažįstamiems

ČIA MUMS GERA BUVO...

Ne taip jau dažnai išgirstame žmogų pasakant: čia buvo man gera. Vaikai tą dažniau pasako. Jie džiaugiasi kartais visai paprastu daiktelio, ir tas vaikiškas džiaugsmas esti trumpas. Tačiau Kennebunk Porte vasarotojai vaikai turėjo džiaugsmo nepaprastu daiktu ir tai truko ištisą liepos mėnesį. Jie džiaugėsi gražia gamta, erdviais vienuolyno sodais ir krykštiančiomis Atlanto bangomis. Kartais negalėjai ir išskirti, kas čia daugiau taškosi ir siaučia — vaikai ar bangos.

Siemet čia buvo jų susirinkusi visa kapa — šešios dešimtys mažų ir paaugusių iš toli ir arti. Kiekvienas vis kitoks ir kartu toks pats — nuosirdus, atviras, paslaugus ir jūdrus. Kartais tą judrumą sunku ir suvaldyti, kai įsisiūčia ar įsidaunuoja. Tačiau toks pats judrus, dar visai jaunas tėvas, tik siemet išsišventęs žun, Gediminas Jočys, vaikus vedė nusistatyta programa. Čia reikia keltis, čia gulti. Dabar skubame melstis, o dabar užkasti. Paskui mokomės lietuvių kalbos, keliaujame į pasakų šalį ar į tėvų gimtąją kraštą per legendas ir jų išgyventas dienas.

Paskui reikia vėl dainuoti, žaisti ir maudytis. Žiūrėti, jau diena ir prabėgo. Taip prabėgo visos 30 dienų. Gražių, nepamirštamų!

— Kitais metais aš vėl čia būsiu, — tarė vienas toks nedidelis pipiras.

— Jei tėvelis leis, — pataiso kitas.

— Jei mamai nesiųsi daugiau telegramos — pridėda kitas.

O buvo taip, kaip visada būna su mažais, kurie nuo namų nutrūksta. Kai tik mama iš akių išnyksta, tai ir pasidaro griaučiu. Vienam tas graudulys buvo toks didelis, kad iš pradžių vis bėgdavo pas tėvą Gailiūšį, vyriausią Kennebunk Port tvarkytoją, ir prašydavo

mamai 'mušti' telegramą. Telegrama, žinoma, buvo "mušama", bet ji "atsakymo" nesulaukdavo. O dabar to ir nereikia. Pati mama atvažiuoja parsivežti.

Taip, liepos 28-29 d. visi išsiskirsto. Išsiskirsto smagus ir ir pasiryžęs vėl čia būti, kai ateis kita vasara.

— O aš dar būsiu ir piknike, — vienas tvirtai pažada kaip vyras. — Mano tėvelis ir mamytė žadėjo atvažiuoti ir mane pasiimti. Gera man čia buvo.

Iš tikrųjų, gera buvo, kas galėjo bent tam trumpam laikui vaiką išsiųsti į Atlanto pamari, kur jis Tėvų Pranciškono globoje gražiai praleido liepos dienas ir, tikime, sveikėnis ir geresnis namo pargrįžta.

— K. A.

Bangos mus vejasi...

Lietuviai darbininkai, stiprinkime savo švietimą!

Vienas didžiųjų mūsų dienų darbininkijos uždavinių yra — šviestis ir auklėtis. Šiandien jaunesni ir vyresni darbo žmonės turi į tai atkreipti ypatingą dėmesį. Ypač darbininkų organizacijos ir darbininkijos vadai turėtų susirūpinti: 1. profesiniu darbininkų švietimu, 2. bendru jų išsilavinimu, 3. ideologiniu darbo žmonių brendimu ir 4. auklėjimu.

1. Profesinis darbininkų švietimas

Jaunas žmogus, baigęs pradžios mokyklą, turėtų siekti aukštesnio mokslo. Tačiau jei jis jaučia patraukimą prie amato, turi jo mokytis. Teneleika nei vieno jaunuolio, berniuko ar mergaitės, be vieno ar kitokio amato, ar profesijos. Pasirinkęs kurį nors amatą, jaunas žmogus turėtų stengtis toje specialybėje tobulėti, daryti pažangą. Kas negali lankyti amatų mokyklos, tegul pagal išgales pats savo srityje lavinasi specialios spaudos, laikraščių ir knygų pagalba. Esti kalbur ir vakariniai kursai. Darbininkų organizacijos turėtų ypatingą dėmesį atkreipti į tai, kad jaunas žmogus turėtų galimybę išmokyti amato, kad jis savo specialybėje gautų darbo ir darytų pažangą. Darbininkų organizacijos turėtų pačios organizuoti ar nurodyti tokius biurus, kurių tikslas yra: 1) padėti jauniems žmonėms rasti savo pašaukimą, pasirinkti mėgiamą darbo sritį, 2) informuoti jaunuolius apie mokymosi galimybes ir 3)

KAZYS MAZUTIS

materialiai padėti jiems tomis galimybėmis pasinaudoti.

Profesinis švietimas reikalingas yra ir suaugusiems žmonėms, sakyčiau net geriems savo srities žinovams. Darbininkų organizacijos privalo parūpinti specialios literatūros ir organizuoti ekskursijas į moderniausius fabrikus, trumpalaikius specialius kursus ir t.t.

2. Bendras darbininkų išsilavinimas

Yra žmonių, kurie yra puikūs savo darbo ir savo srities žinovai, bet jie neturi jokio supratimo apie kitas profesijas ir kitas gyvenimo sritis. Jie neturi bendro išsilavinimo. Pagrindą tokiam išsilavinimui duoda paprastai pradžios mokykla. Todėl labai svarbu, kad kiekvienas jaunas žmogus ją užbaigtų. Tačiau žinotina, kad ir pradžios mokykloje įgytų žinių neužtenka. Jaunas žmogus, baigęs pradžios mokyklą, turi vėliau pats savo žinias plėsti ir gilinti. Kokiu būdu? Visų pirma skaitydamas laikraščius ir knygas. Bendra išsilavinimą papildo ir praplečia taip pat organizacinis gyvenimas. Čia prisideda kinas, radijo ir televizija, jei kritiškai žiūrime į jų patiekiamą programą. Žmogus, neturįs nei pradžios mokyklos mokslo, gali papildyti savo bendrą išsilavinimą lankydamas naudingas paskaitas.

3. Ideologinis brendimas.

Yra žmonių, kurie yra geri savo srityje specialistai, kurie yra geri pamokyti ir turi bendrą išsilavinimą, bet jiems trūksta aiškumo pagrindiniuose gyvenimo klausimuose, — atbaigtos pasaulėžiūros. Jie neturi, pav., aiškaus nusistatymo religijos, tautybės ir kitų didelių vertybių atžvilgiu. Šią spragą užpildyti padeda taip pat gera spauda, knygos, paskaitos, mokyklos, kursai, ypač organizacijos.

Ideologinis mūsų darbo žmonių švietimas turėtų čia Amerikoje atkreipti dėmesį į 1) są-

MIRĖ KARDINOLAS SAPIEHA

Už geležinės uždangos buvo likęs vienas aukštas Bažnyčios dignatorius kardinolas Adomas Sapieha, Lenkijos primas, kuris atkakliai kovojo prieš komunizmą ir gynė Bažnyčios teises. Jo senatvė ir populiarumas neleido Sovietams uždėti kilpos kaip kardinolui Mindzenty.

Sulaukęs 84 m., po sunkios ir ilgos ligos kardinolas Sapieha mirė Krokuvoje liepos 23 d. Tai yra ketvirtas šiemet miręs kardinolas. Kardinolų kolegija, kurioje tuoj po antrojo p. karo buvo 70 narių, paskutiniu laiku labai sumažėjo. Dabar joje beliko tik 49 kardinolai.

Kard. Sapiehos gyvenimas buvo nuolatinė kova prieš visokių engėjus ir Bažnyčios persekiotojus. Gimęs didikų šeimoje 1867 m. kovo 14 d. Krasieczyn, austrų valdomoje teritorijoje, mokėsi Lvovo seminarijoje. Vėliau buvo jos prefektas. Po 6-rių metų išvažiavo studijuoti į Romą. Vėliau grįžo vėl į Lvovą, bet popiežius Pijus X, dabar paskelbtas palaimintuoju, jį pasiūkė į Vatikaną, kur išbuvo nuo 1905 iki 1911 m. Tais pačiais metais (1911) jis buvo paskirtas Krokuvos vyskupu, 1925 m. — arkivyskupu.

Kai Lenkiją okupavo vokiečiai, nacių gubernatorius Hans Frank jam buvo net uždraudęs eiti į jo paties vyskypijos katedrą. Tačiau jis nesvyravo, mas kovojo prieš nacius. Tuoj po karo, 1946 m. vasario 18 d., buvo pakeltas kardinolu. Praeitais metais jis buvo vieningas iš anapus geležinės uždangos kardinolas, kurį išleido važiuoti į Šventuosius Metus Romon. Kai jis tik išvažiavo, tuoj komunistinė Lenkijos vyriausybė paskelbė "susitarimą" su Bažnyčia. Vėliau turėjo griebtis visokių priemonių,

moningą religingumą, 2) tautinį susipratimą ir 3) socialinį teisingumą.

4. Auklėjimas

Jaunesnio ar vyresnio amžiaus žmogus supranta, kad jo auklėjimas, koks jis bebūtų buvęs, turi daugiau ar mažiau spragų, kurias reikia papildyti. Be to, žmogus niekad nebūna atbaigto charakterio. "Kas stovi, tas težiūri, kad nepulitų" sako šv. Raštes. Vyresnieji turėtų netik save auklėti, bet ir susirūpinti, kaip pav. tėvai, tinkamu savo vaikų auklėjimu. Ir vėl darbininkų organizacijos turi atėti tėvams į pagalbą savo patarimais, nurodymais, pagalba. Gero auklėjimo stoka labai dažnai apsunkina darbo žmonių gyvenimą, darbo žmonių likimą.

Tikėkimės, kad ir Lietuvių Darbininkų Sąjunga Amerikoje padarys ta kryptimi viską, kas prie esamų sąlygų padaryti galima, o patys lietuviai darbininkai, jauni ir seni, kiekvieną gerą sumanymą darbininkijos švietimo ir auklėjimo srityje visomis galimomis priemonėmis parems.

kol buvo tas "susitarimas" panaikintas, nes jis buvo komunistų primestas. Lenkijoje buvo išlikusi Caritas organizacija, kurios valdžia nekontroliavo. Prieš ją ir buvo nukreiptas visos jėgos. Tačiau kard. Sapiehai pasisekė ją apginti.

Šiais metais, kai birželio mėn. buvo skelbiama Pijaus X beatifikacija, kard. Sapieha norėjo vykti į Romą, bet jo sveikata pašljo.

Su jo mirtimi Bažnyčia ir lenkų tauta neteko vieno iš svarbiausių kovotojų prieš komunizmą.

Kard. A. Sapieha buvo kilęs iš garsios lietuvių didikų giminės.

KAM TAS KLAUSIMAS?

Pirmiausia noriu "Draugą" nuosirdžiai atsiprašyti, kad "Darbininke" minėdamas jo vardą suplikau pasitikimą su palydėjimu. "Vienybė" suvažiavimą palydėjo, o "Draugas" pasitiko. Daug kam, o ypač čia kagiškiams, kur vyko minėtas rašytojų suvažiavimas, iš anksto buvo žinoma, jog suvažiavime bus užsiminta ir apie "Darbininkę" mano paminėtus dalykus. Suprantu, kad kai kurie žadami dalykai galėjo daug

VENECUELOS ŽODIS

Venecueloje gyvena ne taip didelis lietuvių būrelis, bet jie turi savo laikraštį "Tėvų kelias", kurį leidžia ir redaguoja kun. Ant. Sabaliauskas, sale daktaras. Visą spaudos darbą atlieka saleziečių spaustuvių, kuri kartu turi ir mokyklą — parenčia naujus spaustuvių darbininkus. Atsidūręs kun. A. Sabaliausko rankose, laikraštis išaugo, nes jis pritraukė nemažą bendradarbių, praplėtė ir praturtino. Laikraštis (Aidų formato), gausiai iliustruotas, jame atžymina visi svarbesnieji įvykiai, duodama įvairių straipsnių, plati informacija ir jaunimo skyrius.

Šis tropinis kūdikis keliauja tvirtai, nešdamas lietuvišką žodį ne tik Venecuelos, bet ir kitų aplinkinių šalių lietuviams. Linkėdami jam kuo geriausios sėkmės, norėtume, kad laikraštis įsitaistytų lietuviškus raiščius ženklius, nes tada dar labiau pagerės jo išvaizda, ir bus lengviau skaityti.

"Tėvų kelias" taip pat platina ir kitą lietuvišką spaudą. Ir mūsų "Darbininko" ten nukeliauja 20 egzempliorių.

YRA KUO GIRTIS...

Šveicarijos laikraščiai praneša, kad sovietai atvežė rodė kultūrinį filmą, kaip jų laivai tyrinėja šiaurės ašigali. Filmas gražiai padarytas, parodomos šiaurės meškos, ledų kalnai, ir sovietų dideli nuopelnai. Tačiau laivas turėjo ant vieno jo stiebo dar neužteptą parašą "U. S. Coast Guard."

BALTIMORĖS ŽINIOS

Viena iš mūsų tvirtovių

Pereitą sekmadienį, liepos 22 d., šv. Alfonso bažnyčioje buvo daroma rinkliava tėvams marijonams. Ta proga parapijiečiai plačiau buvo supažindinti su tėvų marijonų atsiradimu Amerikoje ir darbu, naciai dirbamu lietuviškojo spaudos, mokyklose ir misijose. Marijonų laikmose, ir vedamose aukštesnėse specialinėse mokyklose lengvomis sąlygomis auklėjami ir mokomi lietuviai berniukai. Tėvai paraginti šiomis mokyklomis daugiau susidomėti ir siųsti į jas savo vaikus, baigusius parapijines mokyklas. Ir neturtingų tėvų vaikų, būdami geri mokiniai, gali

būti be mokesčio išauklėti ir išmokyti marijonais arba naudingais pasauliečiais.

Sv. Alfonso parapijiečiams tėvai marijonai yra gerai pažįstami, nes jų tarpe dirba kaip kunigai tėvas Baltrušaitis ir tėvas Ignatas, kurie yra marijonai. Abu, nors gimę ne Lietuvoje, laisvai kalba lietuviškai ir angliskai. Tėvai marijonai yra lietuviška kongregacija.

Ką gali tvirta valia ir kietas darbas

Baltimorėje yra žymi Amerikos dailės akademija. Joje studijuoja daug studentų iš visų Amerikos kraštų. Joje sekmingai baigė antrus mokslo metus vienas lietuvis tremtinis Donatas Buračas. Jis yra skulptūros reprezentacinėje klasėje ir atleistas nuo mokesčio už mokslą.

Pažymėtina, kad Donatas Buračas siemet vėl laimėjo 100 dol. premiją už pripažintą geriausią skulptūros darbą "Lorenzo prikėlimas iš numirusių". Kadangi akademijoje studentų ir profesorių tarpe daugiau vyrauja liberalistinė dvasia, tokių premijų kasmet duodama tik dvi ir normaliai jos skiriamos tik baigiamojai kurso studentams, tai pripažinti premiją Donatui Buračui, kuris toms sąlygoms neatitinka, nulėmė jo kūrinio aukšta meninė vertė.

Donatas Buračas iki piet dirba akmenų apdirbimo įmonėje kaip darbininkas, o tik po piet lanko akademiją. Be to, jis dar aktyviai dirba vietos lietuvių visuomeniniame darbe, kaip ateitininkas. Taigi, skulptūros menui jis skiria tik išvargusias savo jėgas. Bet jo tvirta valia, kietas darbas ir meno miža vistiek laimi. Tai yra miela visai lietuvių bendruomenei. Linkima Donatui Buračui sėkmingo ir našaus skulptūros darbo ateityje.

St. Leinys.

STUDENTŲ SUVAŽIAVIMAS

Liet. Stud. S-gos C. Valdyba informuoja, kad š. m. rugpjūčio 18-19 d. Čikagoje, Tremtinių Namuose yra šaukiamas visuotinis L. Stud. S-gos suvažiavimas. Suvažiavime bus nagrinėjami įvairūs organizaciniai klausimai, keletas aktualių pasiskaitų, meno - literatūros vakaras, pobūvis ir t.t. Į suvažiavimą kviečiami visi lietuviai studentai. Laukiama nemaža svečių. Sąjungos skyriai iš anksto prašomi parinkti suvažiavimui siunčiamus delegatus.

C. Valdyba vienu aktualiausių savo uždavinių laiko Studentų Savišalpos Fondo įkūrimą.

Paruošiamieji darbai jau pradėti. Studentija ir visuomenė apie šį svarbų reikalą bus informuota plačiau. Fondo mintis visuomenėje randa gyvą pritarimą ir paramą. Visi vasaros semestrą lankantys studentai prašomi nedelsiant registruotis C. Valdyboje, pasiūniant atviruką C. Valdyb. sekretoriui šiuo adresu: (per klaidą adresas anksčiau spaudoje buvo nurodytas teisingai): Vyt. Lapatinskas, 4716 So. Marshfield Ave., Chicago 9, Ill. C. Valdybos pirmininkas yra pasiekiamas šiuo adresu: Vyt. Žvirždyš, 1801 52 St., Kenosha, Wis. Prašomi registruotis taip pat visi norintieji studijuoti, pranešant vardą, pavardę, amžių, adresą, ligosiol išėitą mokslą, egzaminų pažymių vidurkį ir finansinę padėtį.

Lietuvių Studentų Sąjungos JAV Centro Valdyba

LIETUVIŲ SUSIARTINIMO ŠVENTĖ - PIKNIKAS

LIEPOS 29 DIENĄ, PUTNAM, CONN.
Nekalto Prasidėjimo Vienuolyno Sodyboje

Sventės programa: 11:00 val. Mišios, Pamokslas, Procesija
1:00 val. Pietūs ir Pramogos
5:00 val. Mergaičių ir Berniukų stovyklų pasirodymai

KVIECIAME IR LAUKIAME!

STRATEGIJA už Pirenėjų TVOROS

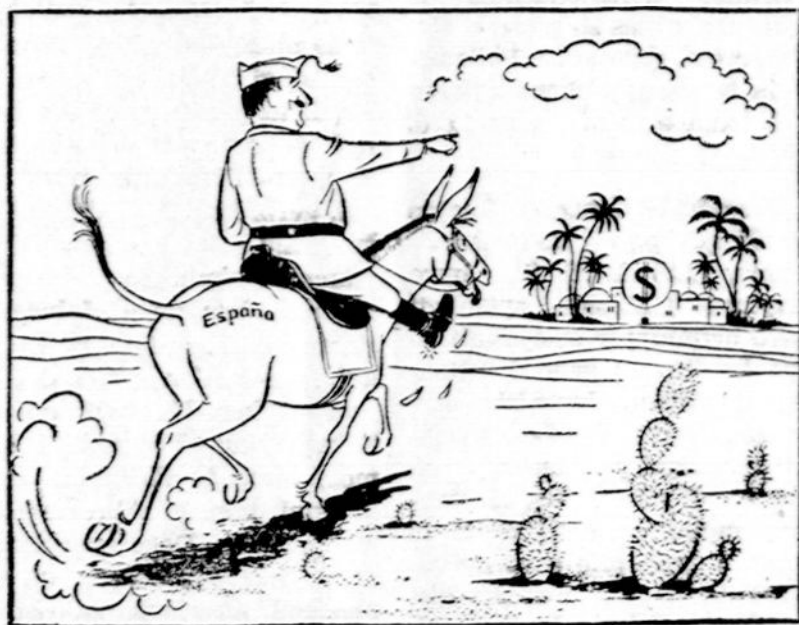
Generalissimas Frankas išjoja į naują politikos kelią

Kai vieni generolai sprendžia priekupus strategiją Korėjoje, staiga atsirado kita strategija už Pirenėjų kalnų tvorą. Generalissimo Franko išjojo iš savo rūmų ir pasuko į naują saugią oazę, kur gaus dolerinio turto. Išjojo, nes jo asilaitė prašėsi geresnio pašaro.

Pašonėje anglai ir prancūzai sušnairavo į generalissimo žygį, bet Frankas savo kaimynais nepasitiki, nes jų klėtyse išsluotos ir kiekvienas grašius suskaitytas, — nieko iš jų negausi.

Jau 12 metų, kai Frankas su savo falangomis įvygiavo į Madridą ir sutvarkė komunistus, Uzdardęs nuo pasaulio, jis dabojo, kad vėl nesukiltų neramus gaivalas ir gydė karo padarytas žaizdas. Ispanija buvo virtusi nuo pasaulio atskirta sala. Bet šiandien ji vėl išėjo į gyvenimą. Kai Stalinas tyko pagrobti Europą, Ispanija pasidarė prietiltis. O jis saugus — nes Pirenėjų kalnai, lyg tvora, užtvėria visą pusiasalį.

Jau praeitais metais ten nuvyko Amerikos vyrai pasišnekti su Franku. Nepaslapstis, kad Barcelonoje nutūpavo Amerikos bombonešiai, kad kažkur statė naujus aerodromus. Ir vieną kartą pas Jungtinių Tautų pasmerktą diktatorių atvažiavo Amerikos am-

basadorius. Jį Frankas priėmė su retu iškilmingumu. Kai jis pasirodė tradicinėse bulių rungtynėse, jam minia sukėlė didžiules ovacijas. Jau buvo ir anglai atsiuntę savo ambasadorių, bet jis buvo sutiktas tik oficialiai.

Taip pat ir Ispanijos ambasadorius, vienas įtakingiausių politikų, Laqueriqua prisistatė Washingtonui.

Ispanija išėjo į tarptautinius kelius, nors jos dar ir nepriėmė į Jungtines Tautas. Jos užsienio reikalų ministerijoje, kuri yra įsikūrusi Santa Cruz rūmuose, pasidarė vėl gyvas politinis judėjimas nuo to meto, kai aptilo pilietinis karas ir Frankas įsėdė į valdžią.

Komunistų ryšiai su Maskva pasirodė vis dažnesni. Kaip vėliau paaiškėjo, bolševikinis perversmas buvo rengiamas 1936 m. liepos 27-29 d. Gen. Franco tam užbėgo už akių. Jis liepos 17 d. trumfališkai įžengė į Ceutą. Tautos dauguma buvo su juo. Pilietinis karas būtų neilgai trukęs, jei Maskva nebūtų jo rėmusi organizuota tarptautine divizija ir medžiagine parama. Gen. Franką tada ėmė remti Hitleris ir Mussolini. Trys diktatoriai bandė Ispanijoje savo karininkus ir ginklus, kad į sostą atsisėdėtų ketvirtas. Maskva nusivilo nagus, kad tai nebuvo jos šalininkas. Bet jis nebuvo taip pat nei Hitlerio pastumdėlis. Jis nepripažino ir Lietuvos bolševikams, kaip tai padarė Hitleris ir Mussolinis.

arsenalai ištuštėję. Iš anglių tuo metu jis gavo kviečių, gumos, alyvos ir daugelį kitų prekių. Ar Hitleris galės visa tai tuoj pristatyti, ar galės ginti Kanarų salas? Hitleris pasisiūlė pasiųsti ten savo lėktuvus ir porą pirmaklasių divizijų. Gibraltarą neatsilaikys vokiečių kariuomenė. Planai esą paruošti ir kariuomenę parengta.

Frankas pastebėjo, kad Gibraltarą paimti būtų ispanų garbės reikalas. Jis pramatė, kad karas taip greit nesibaigs. Jei vokiečiai užimtų Angliją, tai iš Kanados ir Amerikos bus kariaujama toliau. Frankas viską vilkino ir dėsė, kol nakties antrą valandą atsisveikino ir išspruko iš liūtų urvo, palikdamas savo užsienio reikalų ministerį. Ir tas nieko nebenuveikė.

Vėliau, prasidėjus karui prieš Sovietų Sąjungą, Franką — tradicinį komunistų priešą — vėl stumė stūmė į karą. Jis pasiuntė tik vieną — Mėlynąją diviziją, kuri po Stalingrado katastrofos buvo atšaukta namo.

Tada Frankas aiškiai pasuko į aliantų pusę. Jis pakeitė užsienio reikalų ministerį Suners ir pastatė grafą — generalą Jordaną. Ir reikalai taip nukrypo, kad vokiečiai Franką skaitė tokiu pat priešu kaip Churchillį ir Eisenhowerį.

Hitlerio gundymai

Prasidėjus antrajam pasauliniam karui, Hitlerio kariuomenė traukėsi iš Ispanijos žygiavo pirmyn ir skynė valstybę po valstybę. Rodos, niekas nesulaikys jo galybės. Mussolinis susigundė Hitlerio pasisekimu, puolė Prancūziją, kad atplėstų žemės sklypėlį, bet Frankas pasiliko kietas kaip granitas.

Hitleriui labai norėjosi, kad Frankas padarytų su juo sąjungą, prisidėtų prie ašies. Paėmęs Gibraltarą, gali peržengti į Afriką ir ten sukelti viesulą. Jis išvystė didelį spaudimą, visokiais būdais gundė. Frankas, norėdamas laimėti laiką, buvo pasiuntęs savo užsienio reikalų ministerį Suners pasikalbėti su Hitleriu, bet Hitleris buvo juo nepatenkintas.

1940 m. spalio mėn. Hendaye pats Hitleris paskyrė pasimatymą su Franku. Buvo mestas šūkis: Gibraltarą krito! Jis siūlė ispanų vokiečių sąjungą ir buvo pramatęs net datą, kada pulti Gibraltarą. Tai turėjo įvykti 1941 m. sausio 10 d. Be Gibraltarą Frankas būtų gavęs dar kolonijų Afrikoje.

Frankas žinojo, kad jo kraštas nualintas karo ir ginklų

Arabų laikais statyti Alhambros rūmai Granadoje

Ar išliks neutralus?

Per pirmą ir antrą pasaulinį karą Ispanija išliko neutrali. Dabar ji nebetiki neutralumu. Todėl reikia sprintis.

Šiuo metu Frankas turi popieriuje 22 divizijas. Tikrumoje tik 325000. Tai šaunus būrys. Po Turkijos jis laiko didžiausią kariuomenę Europoje. Bet šiai kariuomenei trūksta naujų modernių ginklų, sunkiosios artilerijos, tankų ir aviacijos. Šaunus ispanų laivynas sutinkamas tik istorijoje, dabar belikę tik uostai iš anų gadynių. Visas kraštas sujungtas blogais keliais,

trūksta geležinkelio. Jis jokiū būdu negali įvykdyti greitos mobilizacijos, nors jos atveju galėtų prie ginklo pašaukti 2,057,000 vyrų.

Krašto gėrbūviui pakeičti, sustiprinti kariuomenę reikia pinigų. Jis netiki nei Strasbūrgo, kur organizuojasi Europos komitetas, nei Fontainebleau, kur įsikūrė gen. Eisenhowerio štabas, nei Lake Success. Jis tiki tik Washingtonu, iš kurio greitai laiku gaus 62,5 milijonų dolerių paskolos. Ir tai tik pradžia.

Gen. Franco tikrina, ar jo onukė Marija turės tokius stiprius dantukus kaip ir motina.

ISPAIJA turi 492,921 kv. klm. plotą, su priklausančiomis salomis — 505,207. Šiaurėje nuo Europos skiria Pirenėjų kalnai, pietuose nuo Afrikos — Gibraltaras.

Gyventojų 1768 m. buvo 9,1 mil., 1900 — 18,6 mil., o dabar — 28 milijonai.

Pirmieji gyventojai buvo iberai, atėję iš Afrikos per Gibraltarą. Vėliau iš šiaurės atėjo keltai ir susimaišė. Uostuose seniau gyveno finikiečiai ir graikai. Romos imperija Pirenėjų pusiasalį valdė 6 šimtus metų ir paliko pėdsakus kalboje ir kraujuje. Vėliau iš Afrikos įsiveržė arabai.

Iš tų tautų susidarė Pirenėjų kalnų gyventojai. 1139 m. atskilo Portugalija į savarankią karaliją. Arabus išvijo iš paskutinės jų vietos tik 1469 m.

Naujųjų žemių atradimuose Ispanija aktyviai dalyvavo: apvažiavo Afriką, atrado Ameriką, įsigijo daug kolonijų. Karolio V laikais buvo pati didžiausia valstybė, kurioje saulė nenusileisdavo. Pilypas II laikais prisijungė Olandiją ir Portugaliją. Tai buvo 16 amžiaus — Ispanijos klestėjimo laikai, žydėjo menai ir mokslai.

Pralobę ispanai aptingo, imperija pradėjo irti. 19 a. prarado savo likusias tolimąsias kolonijas — Filipinus, Kubą, Portą Rico. Kolonijos liko tik Afrikoje.

Jau anksčiau Frankui siūlė visokias prekių. Šį pavasarį buvo užmesta kita Stalino kilpa.

Ispanijos kaimuose iškasmama nemaža vario. O jis toks reikalingas patrankoms, sviediniam ir kitiems karo reikmenims. Sovietams, besirengiant dideliui karui, vario niekada nebuvo per daug. Todėl ir susidomėjo Stalinas Franko iškaskenomis.

Pačiam Frankui irgi prisiėmė pinigų. Vargas vertė jį pasirašyti net sutartį, kad Sovietų Sąjungai parduos daug vario.

Sis faktas, gal ir pagreitino Amerikos žygį. Ir dabar, kai pagalba atėjo iš kitur, Ispanija Sovietų Sąjungai savo vario, atrodo, nebeparduos.

Naujieji svečiai

Praeitą savaitę JAV admiralas Shermanas baigė diplomatinę misiją, pasirašydamas su Franku visokius aktus. Į Ispaniją atsikelia nauji svečiai ir įsikuria savo bazėse.

Amerikos kariuomenė įsirengs įvairiose krašto vietose. Šiaurėje prie Atlanto ties Ferrol gauta laivyno ir oro bazė, pietuose netoli Gibraltarą, ties Cadiz, laivyno bazė, netoli Sevilijos — oro bazė, rytuose — Cartagena — laivyno bazė, Balearų salose laivyno ir oro bazės, krašto viduryje: prie Madrido, Valencijos, Barselonos oro bazės.

Ispanijos karininkų vienetai bus apmokomi Amerikos karo akademijos, sugrįžę jie treniruos kariuomenę ir ją perginkluos. Pats Frankas, kad negąsdintų kitų savo diktatoriaus vardu, pakeitė ministerių kabinetą, įsileisdamas karaliaus šalininkus.

Amerikos savaranki politika, susidomėjusi strategija už Pirenėjų kalnų, Ispaniją padarė vieną iš stipriausių atsparos punktų prieš Sovietų Sąjungą.

Bažnyčia ir pasaulis

• KINIJOJ KOMUNISTAI jau pasodino į kalėjimą 9 katalikų arkivyskopus, vieną vyskupą ir vieną apaštališką prefektą, Sv. Sosto internuncijus Kinijai arkivysk. A. Riberi nuo 26 d. birželio laikomas namų arešte. Komunistų kareiviai laiko apsupę jo rezidenciją Nankino mieste ir neleidžia niekam nei įeiti nei išeiti. Su arkivyskupu namų arešte yra du jo pagalbininkai. Komunistai suorganizavo dar demonstracijas, kuriose buvo reikalaujama išvaryti popiežiaus atstovą iš Kinijos. Jis kaltinamas, kad klaido organizuoti nuo Vatikano nepriklausančią "katalikų bažnyčią". Kokia nesąmonė! Jeigu ji bus priklausoma ne nuo popiežiaus, tai ji nebus "katalikų".

• DALIS POPIEŽIAUS SARGYBOS, pasibaigus Sv. Metams, sugrįž į Šveicariją. Iš ten prieš pusantur metų būrelis tos šalies vyrų buvo atvykęs papildyti garbės sargybos iškilnių metu. Šioje tarnyboje eilinis kareivis gauna 60 dol. mėnesiui be išlaikymo. Turint prieš akis dabartinę finansinę padėtį Italijoje ir Vatikano valstybėje, iš tiek galima vidutinai pragyventi ir su šeima.

• RYTŲ VOKIETIJA, kurią kontroliuoja rusai, kai kuriose vietose pergyvena tikrus katalikų katakombų laikus. Ten jaučiamas didžiausias trūkumas katalikiškos spaudos ir kunigų. Visoje rusų zonoje beliko tik vienas katalikiškas savaitraštis "Viešpaties Dieva", redaguojamas kun. Gueldeno. Jame nuolat yra raginami tikintieji, kur nėra kunigų, statyti altorius namuose ir, prie jų, sekmadieniais susirinkus, perskaityti evangeliją, maldas ir priimti dvasinę komunią. Tai daugelyje vietų jau praktikuojama.

• INDIJOS MINISTERIS PIRMININKAS Jawaharlal Nehru, atsisveikęs į per didelį gyventojų skaičių, pradėjo piršti gimdymo kontrolę. Jo žodis rado nepalankaus atgarsio katalikų tarpe. Ypač griežtai šiuo klausimu pasisakė Indijos katalikų akcijos vadovas arkivysk. Attipetty. Pasigirdo ir daugiau tvirtų balsų, stojančių prieš tokį nedorą sumanymą. Tarp jų paminėtina sveikatos ministerė ponė Amrit Karu pakartotinai protestavusi valdžios įstatymų leidimo rūmuose. Priešingai šiam Nehru sumanymui sluoksniškai pažymi, kad susirūpinti reikia ne Indijos gyventojų per didelį skaičių, bet blogai išdirbtai arba net visiškai dirvo-uojančiais žemės plotais.

• ČEKOSLOVAKIJOJE kovą prieš katalikų tikėjimą pasiekė aukščiausią laipsnį. Nesenai raundonėji Pragą gatvėse niekino šv. Tėva. Vienas nielšas, apvilktas baltais drabužiais, buvo nešiojamas kėdėje miesto gatvėmis, "laimindamas" savo sėbrus šautuvu.

• JAPONIJOJE po šio pasaulinio karo neprastai pradėjo kilti katalikų skaičius. Tame laikotarpyje buvo įsteigta net 117 naujų parapijų. Per trejus metus katalikų skaičius užaugo daugiau kaip 30,000.

• RIO GRANDE UNIVERSITETUI Brazilijoje suteiktas "Popiežiško universiteto" vardas. Su jo įsteigimu katalikiškų universitetų, papuoštų šiuo titulu, skaičius pakilo iki 23. Tarp jų vienas yra ir Amerikoje Washingtono. Kanadoje yra 3 katalikų universitetai, būtent Quebec, Ottawoje ir Montrealyje.

• SVENC. VARDŲ DRAUGIJOS penktasis tautinis kongresas bus spalio 2 d. Detroito. Laukiama delegatų iš 10,000 parapijų. Kongresas užsities 5 dienas. Jam vadovaus kard. E. Mooney.

TARP AMERIKOS LIETUVIŲ

CLEVELAND, OHIO

• **Č. Bogužo ir M. Gurecko** iniciatyva Waterburyje įsikūrė lietuviškai radijo programai remti fondas.

• **Niklas Nikūnas**, ilgą laiką dirbęs konservatoriumi Los Angeles muziejuje, dabar išėjęs pensijon, Jukapoje, prie Ramiojo vandenyno, statosi namus, kurių priekinėje dalyje specialiai suprojektuota vieta įrengti lietuvių senovės istorijos muziejų. Nikūnas būsimą muziejų nemažai eksponatų surinko, bei pats pagamino.

• **Grazina Elisonaitė**, Vokietijoje mirusio Burgo Elisono dukrė, gyvenanti Brooklynje ir šį pavasarį baigusi vieną New Yorko kolegijų, neseniai lėktuvu išskrido į Vokietiją, aplankyti savo tėvų kapus.

• **K. Deveikis**, Chicagos Margučio radijo programų vedėjas, pašauktas į kariuomenę karinių studijų pakartoti. Deveikis yra antrojo pasaulinio karo veteranas, karininkas.

• **Komp. Leonardas J. Šimutis**, šešerius metus vadovavęs Liet. Vyčių chorui, pasitraukė iš šių pareigų. Dar pavasarį jis pradėjo dirbti Chicagos Mokytojų kolegijoje, be Vartų parapijos bažnyčioje, Vartų parapijos bažnyčioje, mokytojausia Fenwick ir De LaSalle berniukų aukštesnės mokykloje.

• **Dariaus ir Girėno** žuvimo metinių minėjimą pagerbti, Didvyrių vardo legionierių postas Chicagoje suorganizavo mingą ir parodą, kur dalyvavo per 50.000 žmonių.

• **Dr. Viktoras Jasaitis**, chemikas, pakviestas profesoriauti vienoje kolegijoje Californijoje. Dr. Jasaitis, apie pustrėčių metų išgyveno Waterburyje, ir buvo vienas iš veikliausių kultūrininkų ir visuomenės darbuotojų.

• **Lietuviškų knygų rinkoje** pasirodė Lietuviškos pasakos. Knyga gražiai iliustruota.

HARRISON, N. J.

Kun. Dominikas A. Pocius, Sopulingosios Dievo Motinos lietuvių parapijos vikaras dviem savaitėm išvyko atostogų į Meksiką City. Kun. D. A. Pocius tėveliai gyvena Bayonnėje, N. J. ir yra žymūs parapijos veikėjai.

Quaker Path & Mount Grey Rd

Stony Brook, Long Island

STONY BROOK LODGE

Vedėja Pr. LAPIENĖ

Kam patinka gamta—grynas oras, medžiai ir jūra, — kviečiamas atostogas praleisti Stony Brook Lodge, lietuvių vasarvietė. Viešbučio kambariai su visais moderniais patogumais. Sveikais ir įvairius maistas. Mėgstantiems skaityti čia pat didelė knygų biblioteka. Kainos pernaktėms: vienam asmeniui nuo \$40.; dviem į kambarį nuo \$70.; vienam asmeniui nuo \$7. Vaikams pusė kainos, bet jie priimami tik su tėvais. Birželio ir nuo rugsėjo 10 žymi nuolaida.

Dėl rezervacijų rašykite MRS. LAPE, STONY BROOK, N. Y. Telefonai: Stony Brook 8-R arba Stony Brook 586. Susisiekimas: Traukiniu iš New York'o imti Pennsylvania stoty Long Island traukini, einanti į Port Jefferson (dažnai ji reikia pakeisti Jamaica stotyje, persėdant į kitą Long Island traukinį, einantį į Port Jefferson). Nuo Jamaica mažiausiai po 1½ val. kelionės išlipi Stony Brook stotelę, nuo kur taxi už 35c priveža prie vasarvietės durų. Automobilis: iš New York'o važiuoti 25 kelių iki Smithtown, o nuo čia imti 25A ir juo važiuoti iki Stony Brook geležinkelio stotelės. Nuo čia, sekant Stony Brook Lodge iškabą, sukiti po kairei ir tiesiog važiuoti iki vasarvietės (viena malioji kelio).

Kultūrinį darželių tradiciją šventė įvyko liepos 22 d. Prieš pietus gausiai lijo, tad publikos susirinko nedaugiau, nors programos metu 2 val. po pietų oras buvo jau gražus. Programoje rodėsi įvairios tautybės. Kadangi jų esama apie trisdešimt, tad kiekvienai buvo skirtos penkios minutės. Tačiau ne visos tautybės norėjo pasirodyti, tad programa savaime sutrumpėjo. Iš viso ji nebuvo labai stipri. Lietuvių turėjo reprezentuoti Ciurlonio ansamblio vyrų choras, taip buvo pranešta ir spaudoje, tačiau nepasirodė niekas. Rengėjams apie tai iš anksto nebuvo net pranešta, tad jų padėtis nebuvo labai jaudin. Ešas pirmas kartas, kada lietuviai šitaip pasitraukė.

Gero pasisekimo turėjo lietuviškas stalas, kur buvo paravinėjami lietuviški gaminiai. Čia patarnavo lietuviškos moterys, apsisitaisiusios tautiniais drabužiais. Oficiali lietuvių atstovė, įrašyta programoje, buvo J. Mihelichienė.

Inžinieriai liepos 20 d. įvykusiame susirinkime išsirinko naują savo skyriaus valdybą: Vl. Čyva, Ant. Gargasą ir Ant. Alkaitį (kandidatai — Snarskis ir Vasiliauskas), taip pat ir kontrolės komisiją: Pr. Drąsutį, Ad. Damušį ir J. Augustinavičių. Skyrius ir toliau nusistatęs veikti kaip Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Draugijos padalinys. Reikiama pagedavimas, kad Clevelande esąs šios draugijos įgaliojimas imtųsi iniciatyvos sudaryti sąlygas centro veiklai.

Ateitininkų jaunimo sekcijos susirinkimas įvyko liepos 21 d. Palubinskų bute. Išklaušytas Vikt. Palubinsko referatas liberalizmo klausimu. Gyvoje diskusijoje palieštas liberalizmas Lietuvoje, atskiros jo apraiškos ir rūšys. Taip pat pasitarta tolimesnio veikimo reikalais.

Piknikas liepos 22 d. surengė Moterų Labdarybės Draugija naujosios parapijos sode bažnyčios statymo fondui paremti ir Niauų šeima savo vaikų mokslo baigimui atžymėti. Ateitininkai naujosios parapijos bažnyčios statymo fondui paremti pikniką rengia liepos 29 d. parapijos sode.

Dr. Ad. Damušis lankėsi Clevelando vyskupijos kurijoje Birželio mėn. vidury Clevelando vyskupas Edw. F. Hobanas, per Clevelando ateitininkų

Waterbury, Conn.

ALTO gegužinė-piknikas įvykęs liepos 15 d. Linden Parke, Union City, sutraukė daug žmonių. Visas pelnas paskirtas Lietuvos laisvinimo reikalams.

Nepaprasta gegužinė-piknikas

Rugpjūčio 11 d., šv. Juozapo parapijos choras, komp. A. J. Aleksio vadovaujamas, išvyksta į Kennebunk Port, Maine, išpildyti programą Tėvų Pranciškonų rinkimo Lietuvių Dienos šventėje. Kelionės lėšoms padengti rengiamas piknikas sekmadienį, rugpjūčio 5 d., 1:30 val. popiet, gražiamame K. Čepurnų pušų ir eglių sode — 40 Rosemount Ave. (prie Highland Ave.) Su jėimo bieliu bus proga laimėti penkis puikias dovanas. Piknike bus dainų, šokių, žaidimų ir įvairių skanių užkandžių. Nuosirdžiai kviečiame gerb. visuomenę skaitlingai atsilankyti šiame choro parengime. Lyras

Geriausios vaikams dovanos — vaikų mėnesinis žurnalas

Kaina: Amerikoje \$3.00; kitur — \$3.50. Pinigus ir užsakymus siųskite: EGLUTĖ, P. O. Box 22, Montclair Station, Brooklyn 64, Mass.

PHILADELPHIA, PA.

Ateitininkų išvyka

Siemet Philadelphia ateitininkai daro savo metinį išvažiavimą rugp. 5 d. Jie vyksta į Ravenhill Academy, 3480 Schollhouse Lane, Germantown, Pa., Philadelphia. Ten veikia nepaprasto gerumo seselė Bernarda ir Tremtinių Draugijos pirmininkas K. Ciukotas. Jų, ypač seselės pagalba, ir gauta ta graži vieta. Išvyka prasidės pamaldomis, kurias laikys kun. Bajerčius ir tėvas J. Venckus, S. J. Numatyta graži programa, daug sporto, ir kitų įvairenybių. Rengėjai kviečia visus. Jie tiki, kad ten susirinks keli šimtai lietuvių gražiai praleisti sekmadienį. Laukiama daug jaunimo, nes jiems bus tikrai daug malonumų — sportas, šokiai ir kitos linksmybės. Pamaldos prasidės 11 val. Po to bus posėdis ir bendri pietūs mokyklos valgykloje. Nariai ir kiti kviečiami atvykti ir prisidėti prie šio lietuviško išvažiavimo.

Remia invalidus

Lietuvos buvusių karininkų Ramovės nariai rengia savo gegužinę liepos 29 d. Jie tikisi iš pelno pagelbėti invalidams, kurie yra patekę sunkion padėtin čia ar Europoje. Gegužinė įvyksta Mikolaicio sode.

Tėvas J. Venckus, S. J.

apaštalaupa

Žinomas profesorius ir pamokslininkas J. Venckus praleidžia vasarą Philadelphia. Jis trumpai buvo šv. Kazimiero parapijoje, o dabar porą mėnesių dirba šv. Andriejaus parapijoje, kur pavaduoja išvykusį gydytį kleboną. Tėvas J. Venckus savo pamokslais ir bendru apaštalavimu yra žinomas labai plačiai. Lig šiol jis dirba gydytoju kolegijose. Artimoje ateityje jis pereina dirbti pas lietuvių tėvus jėzuitus Chicagoje.

Gelbsti seserį. Maryth M. Markulienė, 1316 S. 5th St., liepos 22 d. šventė savo vardines. Vardinę proga ji pareiškė, kad jos didžiausias ir svarbiausias uždavinys išgelbėti savo seserį ir šeimą iš Pakistano. Ji ten pateko kaip gydytoja su šeima, nes negalėjo Amerikon įvažiuoti. Dabar dedamos visos pastangos, kad ji galėtų iš ten išvykti, nes ten yra labai sunkios sąlygos gyventi su sergančia dukrele. Jakševičių šeima Kemptene visų gerai atsimenama. Prie jų gelbėjimo dedasi visi jų draugai ir pažįstami bei kolegos.

Agriovė šv. Andriejaus bažnyčioje

Liepos 29 d. praėjusi audra Philadelphiajį palietė ir šv. Andriejaus lietuvių bažnyčią. Nuverstas kryžius, apgriautas stogas ir išmušti langai. Kristamas akmuo smarkiai apdaužė parapijos automobilį ir išdaužė langus klebonijoj. Nuostolių padaryta už kelis tūkstančius dolerių.

BALFo veikla. Naujoji BALFo 52 skyriaus valdyba, vadovaujant pirm. V. Šalčiūnui, varo drabužių rinkimo vaju ir rengiasi viešos rinkliavos pravedimui. Jie tikisi sutraukti daugiau veikėjų atlikti taip reikalingą ir naudingą labdaros darbą.

Lankėsi redaktorius kun. J. Prunskis

Tuoju po Kunigų Vienybės Seimo "Draugo" redaktorius kun. J. Prunskis buvo sustojęs Philadelphiajioje. Aplankė "Draugo" korespondentus ir užmezgė ryšius su naujais. Redaktorius domėjosi Philadelphia ir jos apylinkėmis. Pabuvęs trumpą laiką, liepos 21 d. išvyko į Chicago.

Sugrįžo iš Kanados. Liepos pradžioje p.p. Ramanaukų šeima, 1518 E. 5th St., buvo išvykusi į Kanadą aplankyti savo artimųjų ir susipažinti su tuo kraštu. Jų kelionė, užtrunkusi 2 savaites, buvo labai sėkminga. Naujas Fordas išvažiojo sėkmingai po Kanadą ir Ameriką. Padarė kelius tūkstančius mylių, jie vėl sveiki ir linksmi grįžo prie savo darbų. Ramanaukų šeima yra visi veiklūs naujai atvykę lietuviai. Laimingai iš Kanados sugrįžo ir p.p. Valavičiai, 1338 S. 2nd St. ir p.p. Volertai 1529 S. 2nd St. Jie visi lankė savo artimuosius ir susipažino su Kanados lietuvių gyvenimu.

Svečiai iš Floridos. Philadelphiajiesiems žinomi lietuviai p.p. Šackai buvo atvykę į Philadelphia. Jie iš čia išsikėlė prieš kelis metus ir dabar gyvena St. Petersburg, Fla. Šackai mėgsta lietuviškai rašinėti, ypač gražiai aprašo savo korespondencijose lietuvių gyvenimą.

Mūsų diecezijoje

Praeitą savaitę Philadelphiajiesiems savaitraščiui "Catholic Standard And Times" paskelbė metinę diecezijos rinkliavą juodukų ir indijonų misijų reikalams.

Iš viso buvo surinkta \$66,739.93.

Philadelphiajios diecezija turi keturis šimtus ir vieną parapiją. Pačiame Philadelphiajio mieste šimtas keturiasdešimt dvi parapijos, o užmiesty randasi du šimtai penkiosdešimt devynios parapijos. Šimtas juodukų ir indijonų misijoms miesto parapijos sudėjo \$40,990.38, o užmiestio parapijos — \$25,749.55.

Miesto parapijos yra daug didesnės ir turtingesnės.

Philadelphiajios diecezijoje randasi 16 lietuviškų parapijų. Šiam reikalui lietuviškos parapijos suaukojo \$2,846.60.

Šv. Jono Evangelisto parapija Philadelphiajioje tam reikalui surinko \$2,150.00. Kitos visos kartu: \$692.60.

Philadelphiajios diecezijos arkiv. kard. Dougherty mirus, laukiama paskiriant kito arkivyskupo. Yra kalbama, kad diecezija bus padalinta į dvi ar tris dalis. Diecezija apima dešimt apskričių ir turi 1,070,692 kat., 915 kunigų, įskaitant ir vienuolius.

ATITAIŠYMAS

Per neapsižiūrėjimą ar klaidą Bridgeville, Pa., korespondencijoje tilpusioje DARBININKO liepos 20 d. įsivėlė netikslumas. Bažnyčios stogas kainavo ne 300, bet 3000 dolerių.

P A D Ė K A

mūsų 50 metų vedybinio gyvenimo jubiliejaus proga

Paminėjimas tų sukaktuvių įvyko liepos 1 d. Pirmiausiai dėkojame mūsų gerb. klebonui, kun. Ign. Albavičiui, už suteiktą bažnyčios ir svetainės toms mūsų iškilmėms. Dėkojame taipgi didžiai gerb. prel. B. Urbai už gražų pamokslą bažnyčioje ir už prakalbą bankietų metu. Dėkojame mūsų sūnui, gerb. kun. A. Valančiui už šv. mišių auką ir už suteiktą mums palaiminimo. Dėkojame visiems kunigams dalyvavusiems iškilmėse, kun. S. Valuckui, kun. B. Urbai, kun. S. Petruskui, kun. Karaliui, kun. A. Zakarauskui už dovanas iš Romos, kun. A. Kiškūnui, kun. Vaškiui, kun. E. Abromavičiui už dovaną. Dėkojame taipgi seser. kazimierietėms už nupuošimą altoriaus, zakristijonui už pagalbą bažnyčioje ir svetainėje, Mandeikai ir šv. Grigaliaus choristams už gražų giedojimą, A. Brazui už labai puikų solo giedojimą.

Dėkojame taipgi mūsų vaikams, kun. A. Valančiui, Elenai, Antanui ir Anastazijai Valančiams, anūkiui Danieliui, Agotai ir Kazimieriui Jauksams, kurie dirbo ir triuso, kad tų iškilmų bankietas būtų sėkmingas ir tvarkingas. Dėkojame mūsų giminėms, Kavalaiuskams, Krušams, Jauksams ir kunigų tėvams. Dėkojame šv. Kazimiero seserų Motinai Viršininkei, Motinai M. Juozapai už linkėjimus ir dovaną, šv. Antano parapijos vietinėms Seserims už linkėjimus. Dėkojame ir kitiems mūsų draugams už linkėjimus laiškais ir telegramomis. Taipgi seserims prancišketėms ir mūsų dukrelei, seseriai M. Jeronimai ir seseriai M. Angelikai, kurios atvažiavo iš Pittsburgho į mūsų iškilmės.

Norime taipgi padėkoti Gilvidui už dovaną. Dėkojame taipgi mano bosui Mr. Rosethe, kuris su visa šeima dalyvavo bažnyčioje ir bankiete, pasakę gražią kalbą ir įteikę dovanų. Dėkojame mūsų visiems draugams ir parapijonams už darbą ir dalyvavimą mūsų iškilmėse.

Didžiausia padėka priklauso V. Dieviui, kurio malone sulaukėme 50 metų mūsų vedybinio gyvenimo sukaktuvių. Dar kartą nuosirdžiai dėkojame visiems kas bent koku būdu prisidėjo prie mūsų jubiliejaus iškilmų įvykimo.

Anastazas ir Rozalija Valančiai.

Amsterdam, N. Y.

BALFo skyrius

praeitą sekmadienį, vadovaujamas Lukošiaus Lallo, Civo ir Raziūnienės, suruošė pikniką šv. Kazimiero lietuvių kat. parapijos parke. Dalyvavo gražus burys svečių. Buvo graži lietuviška programa. Vaikučiai pašoko tautinių šokių. Tautiniai rūbai darė gražaus įspūdžio. Po programos Amsterdamo miesto teisėjas Partika pasveikino ir palinkėjo sėkmės lietuviams. Po to tarė žodį svečias iš New Yorko Kiaunė. Sveikino amsterdamičius, džiaugėsi ir dėkojo lietuviams už gerą širdį ir aukas BALFui, kurs ne vienam šimtui senelių ir vaikų nušluostė ašaras ir parėmė vargę. Kvietė ir toliau taip pat gražiai dirbti ir aukotis tautai ir tėvynei.

Jaunimas gražiai pasirodė atlikdamas įvairius komiško sporto numerius. Po programos dalyviai komiteto buvo apdovanoti saldumynais.

Jaunimo programai vadovavo mokytojos: Valajtienė, Keibienė, ir Lakutienė. Numatoma BALFui gražaus pelno. Prie šventės pasisekimo savo darbu nuosirdžiai prisidėjo: Krikščūnas, Juškevičius, Kisieliai, Skruzdžiai, Čivas, Lailas, Rusilas, Beleckas, Lakutis, Mikolaitis, Bobrinskas, Budrikas, Merkėlis, Mackevičiai, Zemaičiai, Alekna, Mulevičienė, Giedrikas, Sidlauskas ir k.

Malonu pastebėti, kad tame piknike dalyvavo nemažai, ukiniečių ir padainavo savo gražių dainų. Grojo ukrainiečių naujakurių orkestras ir iš savo uždario paukojo BALFui 5 dol. vargstantiems lietuviams.

Autobusai į Tėvų Pranciškonų pikniką

I rengiamąją Naujosios Anglijos Lietuvių Diena-Pikniką, kuris įvyks rugpjūčio 17 d. Kennebunk Port, Me., Tėvų Pranciškonų vienuolyne prie gražių Atlanto pakrantių, ruošiasi susirinkti daug lietuvių net ir iš tolimesnių apylinkių. Daug kur organizuojami specialūs autobusai.

LAWRENCE, MASS., lietuviai vyks atskiru autobusu nuo šv. Pranciškaus lietuvių bažnyčios 8 val. ryto. Užsirašyti pas Sofiją Rimaite.

Worcester, Mass. lietuviai taip pat rengiasi atvykti specialiu autobusu. Užsirašyti pas Oną Ridikaitę arba kleb. kun. Petrai.

Boston, Mass. — atskiram autobusu galima užsirašyti pas p. Ivašką (Lithuanian Furniture Co.) arba "Darbininko" kontoroje.

Haverhill, Mass. — užsirašyti pas lietuvių veikėjus arba kleb. kun. A. Bernatoni.

Waterbury, Conn. šv. Pranciškaus tretininkų kongregacija taip pat organizuoja ekskursiją į Kennebunk Port, Maine.

Autobusai išvažiuos nuo šv. Juozano lietuvių parapijos bažnyčios rugpjūčio 11 d. 7 v. 30 min. Bilietas ten ir atgal (round trip) kaštuoja 7.50 dol. Mielai priima ir kviečia ekskursantus prisidėti ir iš anklėms miesteliu. Vietas užsiankti autobusuose prašo iki rugpjūčio 6 d.

Ekskursija globoja klebonas kun. Valantiejus. Bilietus galima gauti klebonijoje, pas U. Liutkevičienę, 122 Norton St. tel. 3-5926 ir pas M. Stankevičienę.

LIEPOS 29 SEKMADIENĮ, 1 V. P. P.

RUOŠIAMAS PIRMAS DIDELIS NEWARK ŠVČ. TREJYBES PARAPIJOS

PIKNIKAS - GEGUŽINĖ

IVYKS LIETUVIŲ LAISVĖS PARKE, 340 MITCHELL AVE., LINDEN, N. J.

Šokiais gros puiki muzika, bus linksma nuotaika, skanūs valgiai ir gėrimai, įvairūs laimėjimai!

ĮEJIMAS TIK 50 c.

KVIEČIAME VISUS ATSLANKYTI

ĮEJIMAS TIK 50 c.

Darbininkas

AMERIKOS LIETUVŲ DARBININKŲ LAIKRAŠTIS

NEW YORKO NAUJIENOS

Petras Minkūnas

BALFO reikalų vedėjas, su šeima išvyko atostogų, kurias praleis Rochesteryje ir Clevelande. BALFO tarnautoja Iz. Radzevičiūtė, kuri prieš tai atostogavo ir aplankė Kanadą, jau grįžo prie savo darbo.

Grazi atostogų kelionė

Brooklyno Apreiškimo parapijoje dirbęs kun. J. Pakalniškis tik ką grįžo po trijų savaitinių atostogų, aplankęs didesnius lietuvių centrus Kanadoje, Chicagoje ir kitose šiaurės JAV vietose.

Išėjo į JAV kariuomenę

Bronius Liogys, linotipininkas, ilgesnį laiką dirbęs "Vie-nybėje", o vėliau latvių laikraštyje "Laiks", pašauktas išvykti į JAV kariuomenę.

Baigė mokyklą

Jonas Bortkevičius baigė braižytojų mokyklą New York'e ir jau gavo pasiūlymą dirbti vienoje didžiulėje New Yorko statybos firmoje.

"Micamolde" dirbančiųjų ir dirbusiųjų žinia

"Micamolde" darbininkams perėjus į naują uniiją (iš UE ir IUE-CIO), šaukiamas naujos uniijos susirinkimas. Visi dirbantieji ir dirbusieji "Micamolde" automatiškai pasidaro IUE-CIO nariai ir būtinai prašomi susirinkime dalyvauti, nes bus renkama nauja valdyba, o nuo naujos valdybos priklausys sutarties sudarymas su darbdaviu ir darbo sąlygų pagerinimas.

Susirinkimas įvyks liepos 31 d., antradienį, 5 v. 15 m., 949 Willoughby Ave., Brooklyn (Brooklyn Labour Lyceum).

Skautai vyčiai!

Šį sekmadienį, liepos 29 d., 12 val. Apreiškimo parapijos salėje šaukia skautų vyčių draugovės sueigą. Vyčiams ir kandidatams dalyvavimas būtinas.

Draugovės štabas

ATEITININKŲ SĄJUNGOS SUVAŽIAVIMAS

Amerikos Ateitininkų Sąjungos metinis suvažiavimas įvyks 1951 m. rugpjūčio 1 ir 2 d. šv. Jurgio lietuvių parapijoje, Rochester 5, N. Y.

Sąjungos valdyba

AŠARŲ SALOJE

Ellis Island visai teisingai vadinama ašarų sala. Šeštadieniais prielaukoje į Ellis Island didelę spūstį žmonių. Tai artimieji tų nelaimingų, kurie Europoje praėjė daugybę komisijų ir daktarų, laimingai palikę stovyklų beviltišką gyvenimą, pasiekę JAV krantus ir čia vėl tapo dėl įvairių priežasčių sulaikyti ir vėl jų likimas pakibo ore. Vieni jų sulaikyti dėl sveikatos, kiti dėl politinių priežasčių, o dar kiti dėl formalumų dokumentuose.

Iškeltus nelaiminguosius į salą, po kurio laiko jie suskirstomi į A ir B grupes. B grupė greit išleidžiama, o grupei A reikia laukti. Sulaikytiems dėl sveikatos prasideda tyrimai. Vienus čia pat peržiūri ir išleidžia, kiti siunčiami į ligonines. Būna gana keistų atsitikimų. Pav., dr. Weber, kuris dabar tikrina išlipančius iš laivo, anksčiau buvo Muenchene pereinamosios stovyklos gydytojas ir su jo paties rezoliucija ant sveikatos lapo atvykusius į JAV sulaiko ir patalpina į Ellis Island salą.

Vieną TBC ligonį buvo nutarę grąžinti atgal į Europą, net du kartus buvo išdavę bilietą laivui, pagaliau po kurio laiko paleido pas sponsorius.

Iš grupės A, kaip džiovininkų, reikalingų tyrimų, devynis ligonis po dviejų savaičių, nepradėjė jokių tyrimų, išleido pas sponsorius.

Suprantama, kad likusieji dėl to labai nervinasi, nes ir jie jaučiasi lygiai tiek pat turį teisę būti paleisti.

Yra keletas lietuvių šeimų, dėl įvairių priežasčių sulaikyti.

Kalbės A. Bendorius

Šį šeštadienį per J. Ginkaus radiją kalbės New Yorko Tremtinių Draugijos Kultūros reikalų vedėjas A. Bendorius. Dvieju pereinū šeštadienių programa buvo skirta Dariaus ir Girėno suakčiai paminėti.

Mirė Fl. Daubaraitė-Cambell

Liepos 21 d., po gedulingų pamaldų šv. Sakramento bažnyčioje, St. Charles kapinėse palaidota Florencija Daubaraitė - Cambell, Vinco Daubaro, brooklyniečio visuomenės veikėjo, dukterė. Velionė mirė, išgulėjusi 3 sav. ligoninėje. Nuiludime paliko mamytę Oną Mačiulaitę-Daubariene, brolius Vincą, Edvardą, Juozą, Reimontą ir broliene.

J. Bertašius sulaikytas dėl sveikatos ir paskirtas į grupę A. Jį perėmė NCWC savo globon ir greitai laiku bus perkeltas į St. Anthony Hospital, Woodhaven.

Griaudu darosi, kai matai artimųjų atsisveikinimus, atsilankančiųjų ašaras, o vargšai sulaikytieji lieka už vielinių tvorų ir virbais apipintų langų. Skundžiasi, kad niekas neaplanco, nesirūpina. Pačioje stovykloje didelis biurokratizmas ir kalėjimo nuotaika.

Atsitolinant laivui nuo kranto, ilgai matyti plevėsuoja jėnčios skepetaitės. Jie nekantriai lauks vėl progos, kada jų artimieji juos aplankys.

Labai laukia ir tie, kurie neturi čia giminių nei pažistamų, kad visuomeninių ar šalpos organizacijų atstovai juos aplankytų ir bent moralškai sustiprintų.

Jaukus pobūvis

Richmond Hill, L. I., liepos 22 d. buvo suruoštas jaukus lauktuvių pobūvis Veronikos ir Juozo Gaigalų sugrįžimo iš Californijos proga, kur jie buvo nuvažiavę aplankyti savo sūnų su šeima. Sūnus Juozas yra U.S. Marine Air Corp. Su grįžtančių laukė artimieji giminės, draugai ir praleido gražiai vakarą. Visi atsilankė linkėjo visokio gero šeiminiškėms. Šį parengimą suruošė Katilienė, Aidmanas ir Mocke-vidienė. Atsilankė Juozas Gaigaluskas su šeima, Petras Ožalas su šeima, ponai J. Aidmanai, A. Kasačėnka, J. Samas, A. Kisielienė, Rainai, Lubercikai, S. Norbutienė ir K. Razmantai.

Ponai Gaigalai yra daug gero padarę, giminiams ir draugams, pagelbėjo atvažiuoti į Ameriką ir čia įsikurti.

Sveiki, parvažiavę namo:—visi linkime geros sveikatos ir Dievo palaimos.

I. R.

Parengimas vienuolynui paremti

Brooklynio ir apylinkių lietuvių, susidomėję besikuriančią Pranciškonų vienuolyną ir pamatę didelius jo materialinius trūkumus, sumanė paremti Pranciškonų pastangas ir nutarė padaryti ypatingą parengimą, kurio metu visi turėtų progos aplankyti vienuolyną ir atnešti dovanų. Parengimas įvyks rugpjūčio 4 d., šeštadienį, 4 val. val. po pietų. Rengėjai visus maloniai kviečia atsilankyti.

Ateitininkų žiniai

Studentų Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba rengia vasaros stovyklą ant Paw Paw ežero kranto Waterliet vasarvietėje, Michigane (11 mylių nuo St. Joseph miesto).

Stovykla prasidės rugpjūčio 3 d. Stovyklavimo laikas priklausys nuo stovyklautojų. Kaina — 18 dol. savaitei, 9 dol. 3 dienoms.

Norintieji dalyvauti šioje stovykloje, prašome pranešti savaitės laikotarpyje, kiek laiko norėsite stovyklauti šiuo adresu: J. Rygelis, 294 Powers St., B'klyn 11, N. Y.

Šv. Onos sodalijos iškilms Maspeth

Jau daug metų Maspeth veikia šv. Onos moterų sodalija. Draugijos tikslas savęs tobulinimas ir lietuviškų katalikiškų darbų rėmimas. Praeitą sekmadienį šį draugiją šventė savo globėjos šventę. Prieš šventę buvo laikoma šv. Onos novena, o sekmadienį visos narės dalyvavo šv. mišiose ir bendrai priėmė šv. komuniją. Po mišių buvo surengta pusryčiai, kuriuose dalyvavo prel. J. Balkūnas ir svečiai Tėv. V. Gidžiūnas, O.F.M. Pusryčių metu prel. J. Balkūnas jubiliejinės padovanų šv. Raštą ir pasakė kalbą, ragindamas nars būti geromis motinomis ir uoliomis katalikėmis. Paskui pirmininkė sodalijos vardu įteikė besikuriančiam Pranciškonų vienuolynui dovaną. Ta proga Tėv. V. Gidžiūnas padėkojo geradariams už paramą ir pakvietė aplankyti vienuolyną.

Pasitarimas tremtinių vajuos reikalais

BALFO patalpose pereiną pirmadienį įvyko Tremtinių Pagalbos Vajaus komiteto valdybos posėdis. Buvo tartasi dėl koncerto, kuris Lost Battalion salėje ruošiamas vajaus savaitės pabaigos proga spalio 7 d.

Kadangi norima suruošti didžiulį koncertą, tai yra reikalinga pasitarti platesniu mastu. Todėl rugpjūčio 7 d. 8 val. vakare Apreiškimo parapijos salėje šaukiamas komiteto narių, visuomenės atstovų ir liet. organizacijų atstovų susirinkimas. Organizacijos, kurios dar nepranešė savo atstovų, tegul praneša BALFui ir atsiunčia juos į šį susirinkimą.

14,811 dol. tremtiniam

Birželio mėn. BALF centras tremtinių šelpimui Vokietijoje, Austrijoje, Prancūzijoje ir Lenkijoje išmokėjo 14,811 dol. Imigracijai ir įkurdinimui per tą laiką išmokėta 445 dol. Aukos, palyginti, plaukia palengva. Pinigais gauta 2,155 dol. ir gėrybėmis—1,283 sv.

Skatykite ir platinkite "Darbininką"!

Kun. Jonas Griganavičius

buvęs Deltuvos vikaras, dabar apsigyvenęs Albany vyskupijoje, lankėsi Bostone. Vyresnioji jo sesutė ištėkėjo, kita yra Putname, pas Seseles. Tėvai gyvena netoli Albany. Aplankęs Bostoną kun. J. Griganavičius išvyko lankyti sesers Putnam, Conn.

Kun. Radvinauskas

buv. Augustdolfo stovykloje, prie Detmoldo, dabar gyvena N. Dakotos vyskupijoje, lankėsi Bostone pas savo pažįstamus ir bičiulius.

Komp. Jeronimas Kačinskas, gyv. Bostone, baigia komponentuoti naujas Mišias.

Pranas ir Alicija Valatkevičiai sulaukė dukrelės Katriutės, kuri buvo pakrikštyta liepos 21 d.

Alfonas ir Stanislava Jakimavičiai

susilaukė sūnaus Richardo Tomo, kuris yra pakrikštytas liepos 22 d.

Kazys Mažutis išvyko

trumpam laikui į Kanadą tikslu susipažinti su Kanadoje veikiančiomis darbininkų uniijomis. Šį kartą apsisistos kelioms dienoms Montrealyje, kur dalyvaus Kanados žosistų pasitarimuose.

Prel. dr. Kazimieras Urbonavičius atostogauja prie Marianopolio. Per atostogas yra gerokai sustiprėjęs.

Tėvų Pranciškonų padėka

Neseniai Maspeth prel. J. Balkūno, tremtinių kongregacijos ir šv. Onos sodalijos iniciatyva Brooklyne besikuriančiam Pranciškonų vienuolynui paremti buvo surengtas ypatingas parengimas, kurio metu surinkta nemaža naudingų daiktų ir šiek tiek pinigų. Už šią paramą Tėvai Pranciškonai rengėjams ir aukotojams taria širdingą acių.

KAI POLIO ATEINA

Vaikų paralyžiaus liga POLIO jau plečiasi New Yorko apylinkėse ir daug anksčiau negu kitu metu. Port Washingtono jau keletas vaikų šiemet mirė, o kiti, apie 22 vaikai, išvežti į ligonines.

KAS REIKIA DARYTI?

Leisk vaikams ir toliau žaisti su tais draugais, kurie ligi tol jam buvo artimi: Neleisk jų pas svetimus žmones, o ypač į jų namų židinį.

Mazgok rūpestingai rankas prieš valgį ir palikdamas tualetą, ypač jei polio liga kas serga artimoje apylinkėje.

Stebėk nesveikatos reiškinius, kaip galvos skausmą, karštį, gerklės uždegimą, sutrikusius vidurius, sustingimus kakle bei šonuose, tingumą, alavimav sunkumus, springimą gerklėje.

Guldyk ligonį tuojuo į lovą, atskirk nuo kitų ir šaukis daktarą. Greita pagalba apsaugo nuo didesnio nuostumo.

Kreiptis telefonu į vietas

Kun. Kontautas išvyko kelioms dienoms atostogų.

Mirė Andrius Pupalaikis

Liepos 22 d. ilgai sirgęs Bostono miesto ligoninėje mirė 61 metų amžiaus Andrius Pupalaikis, gyv. 1 Andrews St., So. Boston, Mass. Amerikoje išgyveno 40 metų. Paliko sūnų Joną. Palaidotas liepos 25 d. ęoac.

EKSKURSIJA Į MAINE

Tėvai Pranciškonai rengia ekskursiją į Maine rugpjūčio 10-12 d.

Autobusai išvyks penktadienio vakare (rugpjūčio 10) ir Kennebunk Port'e bus šeštadienį. Ten kiekvienas galės laisvai praleisti dieną prie jūros ar pranciškonų sode. Sekmadienį dalyvausime T. Gedimino-Leonardo Jočio O.F.M. primicijoje ir popietiniame piknike.

Sekmadienio vakare išvažiuosime atgal į New York.

Kelionė ten ir atgal kainuos apie 15 dolerių. Čia įskaitoma bilietas į pikniką ir pietūs. Nakvynės patalpos irgi bus parūpintos.

Kas norėtų dalyvauti prašome kuo greičiausiai užsiregistruoti pas Tėvus Pranciškonus, 680 Bushwick Ave. Tel. GLenmore 5-7068.

Pavėlavusieji gali negauti vietų.

METINIS SIUVĖJŲ PIKNIKAS

IVYKS

ŠEŠTADIENĮ, LIEPOS 28 D.

Dexter Parke, Jamaica

Pradžia 2 val. p. p.

Įėjimo mokestis 50 centų, įskaitant ir taksus.

Rugpjūčio mėn. 12 dieną

TĖVŲ PRANCIŠKONŲ ŠV. ANTANO VIENUOLYNO PARKE KENNEBUNK PORT, MAINE, RENGIAMA

NAUJOSIOS ANGLIJOS LIETUVIŲ DIENA

Ši iškilms jungiama su T. GEDIMINO JOČIO, O.F.M. PRIMICIJOMIS

Programa

RYTĄ

11 val. — Iškilmingos primicijų Mišios su pamokslu vienuolyno parke. Giedos Waterburio šv. Juozapo parapijos choras. 12:30 — Pietūs.

POPIET

3 val. — Meninė dalis, kurią išpildys Waterburio šv. Juozapo parapijos choras, vedamas muziko A. Aleksio, ir po to įvairūs dovanų laimėjimai, pramogos...

Tėvai Pranciškonai maloniai kviečia dalyvauti Lietuvių Dienoje savo geradariams, rėmėjams ir visus Amerikos lietuvius.

IKI PASIMATYMO PRIE ATLANTO!